

STICHTING NATIONAAL MUSEUM VAN WERELDCULTUREN

VERANTWOORDING 2020

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.
25 maart 2021
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	3
Directieverslag	3
Verslag Raad van Toezicht.....	16
Prestatiegegevens	21
JAARREKENING 2020	24
Balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming	25
Categoriale exploitatierekening	26
Toelichting	
Categoriale en functionele exploitatierekening 2020	27
Kasstroomoverzicht 2020	28
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	29
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	30
Toelichting op de balans per 31 december 2020	34
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	43
Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2020	44
Toelichting op de functionele exploitatierekening over 2020	53
OVERIGE GEGEVENS	55

DIRECTIEVERSLAG 2020

Het Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW), gevestigd te Leiden op de Steenstraat 1, is een stichting met als doel de huidige en toekomstige generaties inzicht te geven in de geschiedenis en ontwikkeling van culturen in de wereld. De drie musea die samen het NMVW vormen, Tropenmuseum, Afrika Museum en Museum Volkenkunde, zijn musea over mensen, die willen inspireren tot meer wereldburgerschap en daarmee bijdragen aan een betere wereld. Sinds 1 mei 2017 is het Wereldmuseum Rotterdam als partner verbonden aan het NMVW op basis van een in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegde personele unie op het gebied van bestuur, management en toezicht. De twee stichtingen delen naast de collectie ook dezelfde missie.

De jaarrekening 2020 van de Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen volgt de door het ministerie van OCW voorgeschreven methodiek, vastgelegd in het 'Handboek Verantwoording Cultuursubsidie Instellingen 2017-2020', kortweg het 'handboek'.

Algemeen beleid 2020

Het jaar 2020 stond zonder meer in het teken van de verstrekende gevolgen van de coronapandemie. Tussen 15 maart en 1 juni bleven de deuren van onze musea gesloten voor een eerste *lockdown*. De afgelopen jaren lieten de bezoekersaantallen een goede ontwikkeling laten zien. Althans, voor het NMVW als geheel. In 2013, het jaar voor de fusie, telden de drie musea bij elkaar opgeteld 366.368 bezoekers, en in 2020 zouden dat er naar verwachting 411.065 zijn geworden, ware het niet dat Corona daar een stokje voor stak. Als gevolg van deze *lockdown* hebben we het afgelopen jaar moeten experimenteren met nieuwe producten en andere vormen van (samen)werken. Dat heeft verrassende nieuwe inzichten opgeleverd.

Om te beginnen op organisatorisch terrein – waaronder anders vergaderen, meer thuiswerken en minder reizen. Met ingang van 13 maart werkten alle medewerkers, indien mogelijk, thuis. Voor thuiswerkende medewerkers werden in sneltreinvaart de faciliteiten uitgebreid: laptops, koptelefoons, toetsenborden en bureaustoelen werden verstrekt om het thuiswerken mogelijk te maken, instructies voor veilig thuiswerken werden gedeeld en het vergaderen en overleggen via Microsoft Teams werd versneld mogelijk gemaakt. Ook de personeelsbijeenkomsten vonden in de sluitings- en thuiswerkperiode via Microsoft Teams plaats en blijken een onverwacht succes met hoge kijkcijfers. De uitzendingen werden steeds creatiever en interactiever en zijn een voorbeeld van de positieve dingen die ook voortkwamen uit deze periode van gedwongen niet op het werk kunnen zijn.

Logischerwijze was 2020 dan ook een bewogen jaar voor de ICT afdeling. Er is veel tijd gestoken om alle medewerkers zo goed mogelijk te faciliteren bij het thuiswerken. De ingezette lijn van afgelopen jaren om de mobiliteit van de medewerkers te vergroten wierp hier zijn vruchten (nogmaals) af. Hierbij is informatiebeveiliging belangrijker dan ooit en nog meer centraal komen te staan. Het informatiebeveiligingsbeleid van het NMVW is rond de invoer van de AVG herschreven en ook richtlijnen die hieruit voortkomen zijn afgelopen jaar herzien. Er is meer aandacht gekomen voor het inzetten van functioneel beheer om o.a. de door het Museum Coronaprotocol versneld ingevoerd e-ticketing met timeslots vorm te geven. Bovendien werd de huidige informatievoorziening vastgelegd in een Enterprise Architectuur-tool om een dynamisch inzicht te verschaffen in de complexiteit van de organisatie. Hiermee leggen we het verband voor de door ICT gebruikte applicaties, techniek en data aan de afdelingen, stakeholders en processen binnen de organisatie. Dit alles om optimaal voorbereidingen te kunnen treffen om de technische back-end komende jaren compleet naar de cloud te kunnen verhuizen en digitale transformaties beter te kunnen begeleiden.

In 2020 hebben we als gevolg van de sluiting van de musea extra online producten en diensten ontwikkeld, zodat de informatieve en educatieve rol van het museum gecontinueerd bleef. De activiteiten hadden ten doel om bereiksoverbouw binnen de gestelde doelgroepen (cultuurminnaars, urbans, families en onderwijs te realiseren. Hiervoor hebben we nieuwe content formats ontwikkeld, die inhoudelijk passen bij NMVW en specifiek bij de collectie en bij de tentoonstellingen.

Zo hebben we vanaf april online *Het Online Museum* gelanceerd. Met de *Wereldverhalen*, een duurzaam online content format waarbij de collectie van NMVW op een toegankelijke manier (geschreven tekst, fotografie, video en via social media) aan een groot publiek wordt getoond, konden wij aandacht blijven geven aan onze collecties en voortdurend onderzoek. De serie startte met verhalen over de Tempelfeesten op Bali en over een van onze topstukken uit Mozambique. Andere populaire verhalen omvatten onder meer Perzische schilderijen, Japanse klokken en zeldzaam Chinees geld. In de maanden waarbij er sprake was van fysieke sluiting, heeft de Wereldverhalenpagina in de top 5 gestaan van meest bezochte pagina's binnen ons platform

In de videoserie *Het verhaal van* daalden onze conservatoren via YouTube af naar onze depots en vertelden ze de kijkers alles over de objecten en de verhalen die er achter schuilen. Deze video's werden in totaal 260.000 keer bekeken.

Als aanvulling op *Sabi Suriname* (voor kinderen van 6 tot 12 jaar) is er een Instagram filter ontwikkeld. Deze geeft kinderen de mogelijkheid om zelf in de trailer van *Sabi Suriname* te spelen, te posten en daarmee tijdens de sluiting toch een belevenis te creëren.

Helaas werd het museum gesloten in de laatste maand van *What a Genderful World*. Om in te haken op de actualiteit is er een creatieve activiteit bedacht: het Genderbread Model (i.p.v. Gingerbread) – inhakend op Kerst. Dit is niet alleen een foodvideo, maar ook een educatieve manier om de Urban doelgroep te informeren over gender. Via social media werd in de video opgeroepen om een Genderbread te bakken en dit te reposten. De webpagina heeft in 3 weken 1.600 pageviews en de video ruim 160.000 videoviews gegenereerd.

Voor de geplande tentoonstelling Azteken in 2021 bieden we nu al exclusieve digitale content aan.

Geïnteresseerden krijgen iedere maand een nieuwsbrief rondom de tentoonstelling (openingsratio gemiddeld 75% t.o.v. 30-40% algemene nieuwsbrief), maar ook inhoudelijke informatie rondom het onderwerp zoals een digitaal gastcollege van de conservator (330 deelnemers).

Op deze online manier konden we evenementen blijven organiseren en collectie blijven tonen.

Het jaar 2020 stond ook deels in het teken van de nieuwe cultuurplanperiode 2021-2024. Dat begon met een reflectie op de voorgaande jaren.

De evaluatie leidde tot 'bouwstenen' voor de komende beleidsperiode, waarmee het beleidsplan zou worden opgebouwd. Bouwstenen waren onder meer Visie en missie, managementstructuur, digitaal beleid, inhoudelijke dossiers zoals dekolonisatie en nog meer. Corona heeft het proces van beleidsvorming flink in de wielen gereden. Vanaf maart 2020 moesten we aan de slag met een omvangrijk bezuinigingspakket en een coronaproof museumaanbod, dat ook zijn schaduw vooruit werpt door verschuivingen in programmering en bezuinigingen. Daarom hebben we gekozen om in onze plannen flexibel en 'agile' te blijven. Het 'beleidsplan' werd een 'beleidsagenda', waarvan de bouwstenen de kaders vormen die de komende jaren worden ingevuld. In 2020 werden enkele van de bouwstenen reeds verder uitgewerkt. Zoals bijvoorbeeld het organisatiemodel, waarbij de instelling en benoeming van een inhoudelijk directeur tot nu toe de voornaamste uitkomst is. Ook op het gebied van merkbeleid zijn in 2020 stappen gezet. NMVW voert meerdere merken (Tropenmuseum, Museum Volkenkunde, Afrika Museum, RCMC, Tropenmuseum Junior en het NMVW zelf). Deze gedifferentieerde aanpak leidt in de praktijk tot een versnippering van middelen en menskracht. Voor activiteiten die we juist niet-locatie gebonden aanpakten, zoals digitale collectieontsluiting, ontbrak een duidelijke merkpropositie. Dat inzicht leidde er in 2020 toe om een traject te starten met een extern adviesbureau gericht op het ontwikkelen van een nieuwe merkstrategie die de komende jaren geïmplementeerd zal worden.

We hebben ondanks Corona de succesvolle koers van de afgelopen jaren naar onze mening weten om te zetten in een stevige agenda voor de komende jaren. Daarbij was de noodsteun van de Minister van OCW onmisbaar. In combinatie met de door ons doorgevoerde aanvullende bezuinigingsmaatregelen waren wij zo in staat om ons innovatievermogen te behouden.

Financiële positie

Het jaar 2020 is afgesloten met een positief resultaat na bestemming van € 1.151.721,-. Begroot was een negatief resultaat na bestemming van € 119.870,-. Het positieve resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve.

Het behaalde resultaat is grotendeels te verklaren door de ontvangen subsidie op grond van de *Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC)* van € 2.101.700,-. De subsidie is verstrekt om de inkomstenderving als gevolg van de coronacrisis deels op te vangen. Voor NMVW vangt de subsidie bijna de gehele inkomstenderving ad € 2.216.542 op. In combinatie met doorgevoerde bezuinigingen heeft dit geleid tot dit positieve resultaat. In 2020 werden er geen andere maatregelen zoals subsidies of coulancemaatregelen aan NMVW verleend.

Op 25 februari jl. ontvingen wij de circulaire met betrekking tot aanvullende aandachtspunten voor vaststelling van deze subsidie, de genoemde punten zitten voor zover van toepassing in het jaarverslag verweven.

De algemene reserve bedraagt hierdoor per ultimo 2020 € 3.564.348,-. Deze omvang bevindt zich aan de bovenkant van de bandbreedte waartussen het vrije vermogen (algemene reserve) zich zou moeten bevinden. We hebben deze bandbreedte vastgesteld bij een interne analyse naar de streefhoogte van het vrije vermogen. Hierbij is rekening gehouden met organisatierisico's, sectorvergelijking en de financieringsfunctie van dit vermogen. Echter, gezien het verwachte resultaat na bestemming over 2021 zal de omvang weer dalen tot de onderkant van de bandbreedte. De omvang van het vrije vermogen blijft hierdoor een punt van aandacht.

De solvabiliteit van het NMVW is 0,45 en de liquiditeit komt per ultimo 2020 uit op 5,00. Deze cijfers geven een solide financiële positie weer. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat een aanzienlijk deel van het vermogen, te weten € 6.181.878,-, is ondergebracht in bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen met geoordeelde bestemming. De bestemmingsreserve buitenmuseum ad € 827.945,-, de vervangingsreserve bedrijfsinstallaties ad € 836.952,-, het bestemmingsfonds huisvesting OCW ad € 644.874,-, het bestemmingsfonds Liefkes ad € 876.714,- en het bestemmingsfonds masterplan Tropenmuseum ad € 2.799.852,- zijn hiervan de grootste.

Met betrekking tot het Liefkesfonds kan nog gemeld worden dat het legaat waaruit dit fonds is gevormd deels in de vorm van een effectenportefeuille aan het museum werd overgedragen. Een positief beleggingsresultaat komt ten goede aan het bestemmingsfonds, net als een eventueel negatief resultaat ten laste van dit bestemmingsfonds zou komen. Het fonds staat in dat opzicht dan ook buiten de exploitatie van het museum en het museum loopt geen risico's die de algemene reserve zouden kunnen belasten. Het museum hanteert een defensief beleggingsprofiel. In 2020 was er een negatief nettoresultaat van € 3.292,-.

Ten aanzien van de jaarlijkse significante toename van de liquide middelen dient opgemerkt te worden dat dit vooral samenhangt met de ontvangen gelden voor de huisvesting in Leiden. Hiervoor is een voorziening gevormd alsmede een langlopende schuld opgenomen.

De door de systematiek van de huisvestingsbekostiging toenemende liquide middelen plaatsen ons voor de onaangename situatie van negatieve rente. Voor het jaar 2021 hebben wij hiervoor een aanzienlijke lastenpost begroot. Wij beraden ons op deze situatie en zullen ook OCW in onze overwegingen betrekken.

De zgn. Functionele Exploitatierkening, zoals die conform het handboek OCW is opgesteld, rekent de verschillende baten en lasten toe aan de publieksfunctie van het museum, de collectiefunctie en het algemeen beheer. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt in welke mate de subsidie die door het Ministerie voor de betreffende categorie wordt verstrekt, afdoende is voor de betreffende functie. In 2020 blijkt het NMVW een bedrag van € 2,7 miljoen tekort te komen op de collectiefunctie. Dit laat zich deels verklaren door het gegeven dat het Ministerie in diens bekostiging voor de collectiefunctie geen bedrag heeft opgenomen voor de huisvesting van de collectie in Berg en Dal en in Amsterdam. De reden hiervoor is dat het Ministerie dat alleen bereid is te doen voor huisvesting in panden die eigendom zijn van hetzij het museum zelf hetzij van het Rijk. Tegen deze in onze ogen onredelijke methodiek stelde het museum eerst een bezwaarprocedure in, en daarna volgde in 2017 de gang naar de bestuursrechter, beiden helaas zonder het door ons gewenste resultaat. Gevolg is dat de Functionele Exploitatierkening ook dit jaar weer laat zien dat het NMVW diens wettelijke taken uit hoofde van de collectiefunctie in feite bekostigt ten laste van de exploitatie.

De vergaande bestuurlijke samenwerking met het Wereldmuseum Rotterdam vertaalt zich in een financiële relatie tussen de beide stichtingen. Immers, kernpunt van de samenwerking is de dienstverlening vanuit het NMVW aan het Wereldmuseum, die is gebaseerd op de in 2017 aangegane samenwerkingsovereenkomst. In deze samenwerkingsovereenkomst zijn de specifieke functies aangegeven die in het kader van de samenwerking ook werkzaam zullen zijn voor het Wereldmuseum. Dit betreft met name het management, enkele ondersteunende functies, de conservatoren en het online-team. Voor elke functie is een percentage van de loonkosten afgesproken dat door NMVW wordt doorbelast aan het Wereldmuseum. Het Wereldmuseum ontving eind 2020 de bevestiging dat de Gemeente Rotterdam de subsidieverstrekking voor de cultuurperiode 2021-2024 ongewijzigd zal voortzetten.

Continuïteit

De subsidieaanvraag die het NMVW voor de BIS-periode 2017-2020 indiende werd positief beoordeeld door zowel Raad voor Cultuur als het ministerie, waardoor de continuïteit tot en met 2020 was gewaarborgd. Met de wijziging van de *Regeling beheer Rijkscollectie en subsidiëring van museale instellingen* met een wettelijke taak vervalt de verplichting om iedere vier jaar een subsidieaanvraag in te dienen. Met deze wijziging is de continuïteit van het NMVW vanaf 1 januari 2021 verder verstevigd.

In 2020 zijn onze musea ten gevolge van door de overheid opgelegde coronamaatregelen 2 keer gesloten geweest, voor een periode van totaal ruim 13 weken. In die periodes waren dientengevolge ook de museumwinkels en -cafés en de commerciële verhuur dicht. De overige tijd waren de musea geopend volgens de regels van het zgn. Museumprotocol, waarin gewerkt wordt met o.a. tijdsloten en een maximale gelijktijdige bezoekerscapaciteit. De museumhoreca werd onderworpen aan een nog strenger regime en was vanaf 14 oktober 2020 volledig gesloten.

De sluiting had uiteraard grote gevolgen voor de bezoekersaantallen en de publieksinkomsten.

Toen duidelijk werd dat de eerste sluiting langer zou kunnen duren dan tot de aanvankelijk aangekondigde datum van 23 maart berekenden wij een reeks scenario's, afgestemd op verschillende sluitingsduren, doorwerkingstijden en bezoekerterugloop, die ook met de Audit Commissie en de Raad van Toezicht werden besproken.

Al snel bleek dat er door de grilligheid van de ontwikkelingen niet 1 scenario als passend aangewezen kon worden en was 2020 een jaar van voortdurend aanpassen aan de actuele omstandigheden. Dat is ons goed gelukt.

Door tijdig en ook door de sluiting en beperkte toegankelijkheid gerechtvaardigde bezuinigingen door te voeren ten aanzien van met name tentoonstellingsplanning, publieksactiviteiten en personele inzet én door de toegekende extra steun vanuit de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 waren wij uiteindelijk in staat om in 2020 een zodanig positief exploitatieresultaat te realiseren, dat ook voor 2021 een verantwoorde begroting kon worden opgesteld.

Ook in 2021 zullen wij de handelswijze van voortdurende bijstelling van de lasten- en batenzijden aan de dan geldende omstandigheden hanteren om kosten en baten zoveel mogelijk in evenwicht te houden. De flexibiliteit die het museum heeft in de programmering en in de inzet van arbeidskrachten zal in alle scenario's een belangrijke rol spelen. De directie heeft het vertrouwen dat de medewerkers van NMVW de uitdagingen ook in 2021 weer positief en succesvol zullen oppakken.

De financiële positie van NMVW is voldoende solide om deze tijdelijke sluiting op te vangen.

Wij hebben inmiddels van OCW de bevestiging ontvangen dat aan ons in het kader van een tweede aanvullend pakket aan steunmaatregelen voor 2021 een aanvullende subsidie is toegekend van € 1.452.300,-. Deze aanvullende subsidie is reeds in de goedgekeurde begroting 2021 opgenomen.

Organisatiestructuur

De interne organisatiestructuur en het personeelsbestand zijn afgestemd op de omvang van de activiteiten van het museum. De organisatie is in omvang ongeveer gelijk gebleven en bedroeg 139,48 fte per ultimo 2020 (2019 141 fte). Per 31 december 2020 hadden 221 medewerkers een arbeidsovereenkomst bij het NMVW.

Onderzoeken naar de medewerkerstevredenheid brachten de afgelopen jaren aandachtspunten in beeld. Zo werd het steeds duidelijker dat er door zowel medewerkers als bestuur meer aandacht gewenst was voor de interne organisatie, de werkdruk en de bedrijfscultuur. Ruim 6 jaar na de fusie was het ook een goed moment om hernieuwd naar de destijds ingestelde organisatiestructuur en werkwijze te kijken. Ook gaf onder andere de ambitie om de komende jaren meer in te zetten op dekolonisatie voeding aan de gedachte dat de directie van het museum een inhoudelijke portefeuillehouder verdient. Het leidde ertoe dat we eind 2020 het voornemen voor een reorganisatie aankondigden. Onderdeel hiervan was de introductie van een tweehoofdige directiestructuur.

In december 2020 werd Wayne Modest, eerder afdelingshoofd van het Research Center for Material Culture, als Inhoudelijk Directeur benoemd. In 2021 zal de verdere uitwerking van deze reorganisatie zijn beslag krijgen. Aan het reorganisatievoornemen ligt geen financiële noodzaak ten grondslag, maar de wens om de interne besluitvorming sneller, slagvaardiger en integraler te maken, de kwaliteit van ons werk te vergroten en de maatschappelijke slagkracht van het museum te verbeteren.

Begroting 2021

Op 16 december 2020 werd de begroting voor het jaar 2021 door de Raad van Toezicht geaccordeerd. Hieronder wordt de begroting op hoofdlijnen weergegeven:

Bedragen (x € 1000,-)

Totaal eigen inkomsten	€	4.370	
Totaal structureel subsidie OCW	€	18.756	
Totaal structureel gemeente	€	216	
Incidentele publieke subsidies	€	1.733	
Totale Baten		€	25.074
Personeelslasten	€	10.382	
Huisvestingslasten	€	7.490	
Afschrijvingen	€	1.492	
Aankopen	€	90	
Overige lasten	€	6.894	
Totale Lasten		€	26.349
Saldo gewone bedrijfsuitoefening		€	-1.275
Saldo rentebaten/ -lasten	€		0
Resultaatbestemming	€		396
Resultaat na bestemming	€		-879

Het negatieve resultaat wordt acceptabel geacht in relatie tot het behaalde resultaat over 2020.

Een kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten 2020

Tentoonstellingen

Tentoonstellen in tijden van Corona

De opening van de musea per 1 juni ging gepaard met een groot aantal voorwaarden, verwoord in het *Protocol voor veilige en verantwoorde heropening van musea*. Zo werden in alle tijdelijke en semipermanente tentoonstellingen de koptelefoons weggehaald en vervangen door kastjes waar bezoekers hun eigen koptelefoon of oortjes in kunnen pluggen. Als toevoeging op dicht bij elkaar hangende objectteksten en als vervanging van papieren *handouts* zijn er QR-codes geplaatst die met een mobiele telefoon kunnen worden gescand en waarmee de tekst op de telefoon van de bezoeker te lezen is. Bijkomend voordeel hiervan was dat ieder de teksten kan uitvergroten naar eigen wens. *Interactives* in tentoonstellingen werden met 'touch-pennen' bediend. Het ziet er naar uit dat deze maatregelen in de toekomst misschien wel standaard worden bij de tentoonstellingen. Als gevolg van Corona en het sluiten van de musea als onderdeel van de beperkende maatregelen werden in 2020 voor heel NMVW de tijdelijke tentoonstellingen verlengd. Hierna beschrijven we per locatie welke tentoonstellingen te zien waren.

Museum Volkenkunde – Leiden

Op 20 februari werd in Leiden *Een zee van eilanden - topstukken uit Oceanië* geopend. De tentoonstelling was geïnspireerd op de tentoonstelling *Oceania* van de Royal Academy uit Londen. Veel van de topstukken uit die expositie waren ook bij ons terug te zien. Toch was het tegelijkertijd een echte NMVW tentoonstelling door de eigen collectie die centraal stond en de teksten van eigen hand. De Maori-kunstenaar George Nuku kreeg veel aandacht vanwege zijn meesterstuk *Bottled Ocean* dat hij met honderd vrijwilligers in enkele weken in de tentoonstelling realiseerde.

Tijdens de perioden dat de musea met beperkingen open waren, bleek uit ons publieksonderzoek dat de bezoekers op al onze museumlocaties beduidend jonger waren dan voorheen. Wij ontwikkelden dan ook extra activiteiten om nog beter aan te sluiten op de wensen en verwachtingen van jongere bezoekers. Voor de tentoonstelling *Oceanië* (doelgroep: cultuurminnaar >55 jaar) werd er een extra "familielaag" met activiteiten aan de tentoonstelling toegevoegd en is de bijbehorende marketingcampagne volledig aangepast om de gewijzigde bezoekersgroep aan te spreken.

Ook in 2020 presenteerden we de zogenaamde 'galerij-tentoonstellingen'. Deze kleinere tentoonstellingen hebben als doel om meer objecten uit onze depots aan het publiek te tonen. Op 9 juli openden we in klein gezelschap de tentoonstelling *First Americans* ter gelegenheid van de herdenking van 400 jaar *Mayflower*. In de tentoonstelling ziet de bezoeker de Noord-Amerika collectie van het museum. De helft daarvan zijn hedendaagse stukken, waarvan het merendeel afgelopen twee jaar werd vervaardigd om de eigentijdse collectie te doen groeien en verrijken. Aan de buitenzijde van het museum is een graffiti-kunstwerk te bewonderen, dat speciaal voor de gelegenheid van deze tentoonstelling werd gemaakt. In het kader van het *kerstfestival* werd in de Azië-galerij een tentoonstelling van meer dan 50 kerststallen uit onze collectie gerealiseerd. Deze was echter maar een dag te zien voor bezoekers voordat het museum alweer zijn deuren moest sluiten als gevolg van de coronamaatregelen. Het aanbod hebben we daarop getransformeerd naar meerdere inhoudelijke video's over kerst(stallen) in de wereld. Deze leverden ruim 50.000 views op in een periode van 3 weken.

Tropenmuseum – Amsterdam

De tentoonstelling *Bali - behind the scenes* werd op 13 februari geopend. Eerder was deze tentoonstelling in Museum Volkenkunde te zien. De Indonesische kunstenaar Made Bayak voegde twee kunstwerken toe aan de tentoonstelling in Amsterdam. Het thema *plastic* werd daarmee in deze editie van de tentoonstelling beter ingebed. De toevoeging van plastic monsters die tijdens een actie van Greenpeace zijn gemaakt, vormden hierbij een welkome aanvulling.

In de Hoektoren van de Lichthal werd een presentatie ingericht over het Tropenmuseum als instituut onder de titel: *Tropenmuseum, what's the Story*. Aan de hand van voorwerpen, films en infographics laten we hier de geschiedenis van zowel het gebouw als van de collectie zien. De meest gestelde vragen worden geadresseerd en er wordt een actuele kijk op onze collectie gegeven. Ook de gevoelige onderwerpen worden benoemd, zoals roofterkunst en menselijke resten.

De eyecatcher in de ruimte is een maquette waarin zowel het Koninklijk Instituut van de Tropen als het Tropenmuseum met 3D-laser techniek is uitgewerkt. Het Tropenmuseum kreeg bovendien een nieuwe licht- en geluidsinstallatie in de Lichthal en een nieuwe entree.

Afrika Museum – Berg en Dal

In het Afrika Museum werden plannen uitgevoerd om het Museumpark te actualiseren, ook met als doel om voor de bezoekers een duidelijker onderscheid maken tussen museale ruimtes en het 'vertier'. Daarom werden de drie woonerven uit Ghana, Lesotho en Mali (Dogon) van meer inhoud en context voorzien en de huidige (rommelige) interieurs ontmanteld. In de woningen zelf worden thema's behandeld als migratie, identiteit en architectuur. Deze thema's worden vertaald naar het heden en sluiten beter aan bij de presentaties in het (binnen-)museum.

Vanaf de heropening van de musea was per 1 juni de tentoonstelling *Door de lens van - Hedendaagse fotografen uit Afrika* in het Afrika Museum te zien. Deze fototentoonstelling was in samenwerking met World Press Photo samengesteld waarbij geput werd uit de African Journalism Database waaraan zo'n 500 fotografen zijn verbonden.

Tijdens de sluiting van het museum is er met de podcastreeks *Studio Afrika* een doelgroep aangesproken met interesse voor inhoudelijke verhalen over de vaste opstelling en tijdelijke tentoonstelling. Vamba Sherif, Willie Wartaal en Floortje Dessing zijn onder andere te gast geweest in deze populaire podcast. De website heeft ruim 60.000 pageviews gegenereerd en de podcastcampagne heeft een fantastisch bereik behaald van ruim 1.144.000 views.

Educatie en Randprogrammering

Programmeren in tijden van Corona

De coronacrisis had vanzelfsprekend ook veel impact op onze educatie- en publieksprogramma's. Als eerste moesten we alle reserveringen van het onderwijs cancelen. Ter inspiratie voor ouders, leerkrachten en kinderen die noodgedwongen thuis zaten, presenteerden we wekelijks nieuw educatief aanbod online. Van korte, losse opdrachten (wereldse activiteiten voor thuis) tot complete lesopzetten voor docenten bij het lesgeven op afstand. Het educatieve aanbod is te vinden op de vier museumwebsites en het onderwijsplatform LessonUp, waar nu 25 programma's staan voor primair en voortgezet onderwijs, zowel thematisch geordend (slavernij, gender, wereldfeesten (nu *Keti Koti*) als regionaal (van Oceanië tot Afrika). Zo boden we, ondanks de sluiting, toch kennis en inspiratie. Al het aanbod is duurzaam en ook bruikbaar ter voorbereiding en verwerking van een museumbezoek. Deze slag naar digitaal onderwijs hebben we goed gemaakt: ons online lesmateriaal op LessonUp wordt goed bekeken: vanaf 1 september zijn onze lessen 241 keer gegeven én zijn 6.065 lesonderdelen bekeken. Naast digitaal lesmateriaal ontwikkelden we virtuele rondleidingen door het museum en een online kidscollege over *Heden van het Slavernijverleden*.

Ook voor publieksprogramma's betekende de crisis veel. In Tropenmuseum kwamen net de vers gedrukte folders van *What a Genderful Weekend* binnen, toen bleek dat we het evenement moesten annuleren. Ter illustratie, dit betekende dat we afspraken met 51 partijen moesten afzeggen. Ook de samenwerking met *Over het IJ Festival* met een interactief publieksprogramma met Mounir Samuel moesten we stopzetten. Drie *Ongemakkelijke Gesprekken* kwamen te vervallen en daarnaast verviel het meivakantie-aanbod en de programma's rond 75 jaar Vrijheid en de Nationale Indië Herdenking.

In Museum Volkenkunde kwamen naast de meivakantieprogrammering ook de programma's rond *El Cid Week*, het *Pacific Film-weekend*, *Songs of Freedom*, *Eyes Wide Shut* en de *Maakdagen* te vervallen. Ook grote publiekstrekkingen moesten worden geannuleerd, zoals het *Maori-weekend*, de *Wereldfair* en de *Museumnacht*.

In het Afrika Museum werd de meivakantieprogrammering gecancelled, de Museumweek, alle *Zondag-Specials* (incl. Pasen en Pinksteren-aanbod), *Dag van de Empathie* en de voorstelling *Stamboommonologen*. Vooral spijtig was het afzeggen van twee grote publieksfestivals *Africa Now* en *Keti Koti*, die samen goed zijn voor circa 10 procent van de jaarlijkse bezoekaantallen van het Afrika Museum. Het was een oefening in veerkracht. In korte tijd werd een alternatief coronaproof zomerprogramma ontwikkeld voor in de Lichthal van het Tropenmuseum: *Maak plaats voor Mondkapjes*. Bezoekers geven deze zomer een eigen twist aan het meest besproken accessoire van nu. (Mode)ontwerpers Karim Adduchi, Yamuna Forzani, Samira Boon, Bas Kusters, Lisa Konno en Sophia Bentoh geven middels workshops inspiratie vanuit verschillende achtergronden. Tijdens de masterclasses of met hulp van onze creatief begeleiders werden meer dan 2.500 maskers gemaakt.

Na afloop van de zomerprogramma is deze activiteit digitaal (gratis) aangeboden.

Ook het alternatieve zomerprogramma voor het Afrika Museum werd in korte tijd op poten gezet.

Het Afrika Museum heeft geprofiteerd van het feit dat veel mensen in eigen land vakantie vierden. Met *Het Doolhofspel*, kwamen jong & oud in een levensgroot doolhof (buiten) middels vragen & opdrachten meer te weten over Afrika. Het aanbieden van compleet verzorgde picknickmanden en gratis SWAP fietsen voor een all-in dagje uit waren een succes. Het zomerprogramma was zo succesvol dat we besloten om ook op maandag en dinsdag te draaien.

Met de nieuwe initiatieven zijn de bezoekersdoelstellingen in deze maanden ruimschoots gehaald. De online activiteitenpagina heeft ruim 3.900 pageviews gegenereerd in de zomer.

Publieksprogrammering

Voor de wereld op slot ging draaiden we begin 2020 wat publieksprogrammering betreft nog een aantal beloftevolle maanden. Tijdens de kerst- en voorjaarsvakantie boden we in het Afrika Museum voor families het *Fashion Lab* waar bezoekers zich geïnspireerd door de *African Fashion Cities* tentoonstelling konden verkleden in een outfit die een boodschap uitdraagt. De voorjaarsvakantie trok 2.343 bezoekers. In het Tropenmuseum hadden we een succesvolle kerstvakantieprogrammering met 4.409 bezoekers. We gaven acht workshops (*Light Graffiti* en *Awasa Dans*), vertelvoorstellingen en natuurlijk waren er dagelijks familie en juniorprogramma's in *Sabi Suriname*. Van 15 t/m 23 februari was het voorjaarsvakantie en trokken we 9.926 bezoekers. We gaven 25 workshops (*Balinese dans* en *Plastic Monsters*). In Museum Volkenkunde vond in januari de achtste editie van de *Djoser Reizigers Informatiedagen* plaats met ruim 4.500 bezoekers. Ook boden we een succesvol voorjaarsvakantieprogramma met *Verhaal op zaal*, familielecturen en workshops. Tijdens deze voorjaarsvakantie ontvingen we 6.997 bezoekers.

Onderwijsaanbod

In januari-maart werd het onderwijsaanbod voor het schooljaar '20-'21 vastgesteld. Het onderwijsaanbod van NMVW omvat voor het primair en voortgezet onderwijs 55 programma's. Nieuw in dit aanbod is dat we gaan werken met bloktijden zodat het makkelijker wordt om online te reserveren en zodat museumdocenten achter elkaar en aansluitend kunnen werken. Omdat we signaleren dat het primair onderwijs bij voorkeur in de ochtend boekt, worden aanvangstijden vervoegd en kunnen straks bij alle musea de schoolgroepen eerder dan 10.00 uur terecht.

Met Thiemen-Meulenhoff startten we in 2020 een inhoudelijke samenwerking. Vanaf oktober leverden we maandelijks digitaal lesmateriaal of een artikel over het koloniaal verleden en discriminatie en racisme voor het onderwijs. De samenwerking loopt t/m december 2021 en wordt daarna geëvalueerd. Doel is om ca. 75 nieuwe docenten en 2.000 leerlingen met ons aanbod te bereiken.

Tropenmuseum Junior.

Op 20 december 2016 is door het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) in het kader van Kunstenplan 2017-2020 een subsidie verleend van in totaal € 806.960,- ten behoeve van activiteiten van Tropenmuseum Junior (TMJ). Voor 2020 was het toegekende bedrag €212.185,- Zoals overeengekomen met AFK is de verantwoording hiervoor in dit bestuursverslag verwerkt.

Tropenmuseum Junior in tijden van Corona

Tussen maart en juli 2020 moest TMJ zijn deuren sluiten als gevolg van de coronamaatregelen. We zijn toen hard op zoek gegaan naar oplossingen om Sabi Suriname coronaproof aan te kunnen bieden. En dat is gelukt: begin juli 2020 konden we weer bezoekers ontvangen met een aangepast programma. We boden ruimere tijdsloten dan voorheen, zodat er niet teveel mensen tegelijk in de tentoonstelling waren. De tours kenden vaste routes waardoor het publiek elkaar niet tegen kwam en de 1,5 meter per huishouden kon worden gewaarborgd. We gebruikten geen koptelefoons meer (in plaats daarvan zijn er speakers geplaatst) en er werden ontsmettingsmiddelen in de tentoonstelling beschikbaar gesteld.

Om in tijden van Corona een alternatief te bieden voor een fysiek bezoek, ontwikkelden we momenteel online aanbod via LessonUp waarin Sabi Suriname naar de huiskamer en naar school wordt gebracht. Op school willen we via live verbinding persoonlijke lessen verzorgen, gegeven door de Mati's. We gebruiken hiervoor het lesmateriaal dat is ontwikkeld ter voorbereiding van een bezoek aan de tentoonstelling. Ook wordt er gewerkt aan een workshop die de Mati's kunnen geven in de klas (een "proberi") naar aanleiding van Surinaamse (Nederlandse) feestdagen waaronder activiteiten als het koken van Surinaamse gerechten, beeldende opdrachten zoals graferen van Surinaamse (taal)symbolen, en muzikale opdrachten zoals het maken of bespelen van instrumenten. Tijdens de activiteit neemt de Mati de kinderen mee de tentoonstelling in; de online activiteiten worden aangeboden vanuit Sabi Suriname. Via de lift en het depot belanden de kijkers in passende ruimtes zoals Studio Dansi, Toko Ons Belang, Busi Kondre en Fesa Strati. Ook als scholen weer mogen boeken blijft dit aanbod bestaan voor schoolgroepen die een online workshop in de klas wensen.

Toelichting op kwalitatieve gegevens

Één van onze ambities met deze tentoonstelling was het neerzetten van een inclusieve tentoonstelling die een cultureel divers publiek zou trekken. Dat is gelukt: 39% van alle bezoekers was van buitenlandse afkomst, waarvan het grootste gedeelte uit Suriname. Uit ons bezoekersonderzoek volgde dat vooral bezoekers van Surinaamse afkomst buitengewoon enthousiast waren over de tentoonstelling. Zij scoorden een hoge Net Promoter Score (NPS); de universeel gebruikte maatstaf voor klantwaardering en aanbevelingsintentie. De overgrote meerderheid van de bezoekers vond het van toegevoegde waarde dat de medewerkers van Surinaamse afkomst zijn. Om inzicht te krijgen in de ervaring van onze bezoekers heeft onderzoeksbureau Totta een bezoekersonderzoek uitgevoerd. Zowel door kinderen als door ouders werd Sabi Suriname hoog gewaardeerd. Kinderen gaven gemiddeld een 8,6 en willen bijna allemaal nog een keer terugkomen. Ook de ouders waren enthousiast; de aanbevelingsintentie voor Sabi Suriname was hoog. Bijna de helft van de ondervraagde ouders gaf een 9 of een 10. Ouders typeerden Sabi Suriname het meest als leerzaam, interactief, vrolijk en speels. Sabi Suriname is er dus in geslaagd een lastig, en zeker niet licht onderwerp (koloniaal- en slavernijverleden) op speelse en interactieve wijze over te brengen. De kinderen vonden het leukst om interactief bezig te zijn en zelf dingen te doen.

TMJ is nog steeds internationaal rolmodel. In 2020 hebben we Sabi Suriname ingestuurd voor de International Children in Museums Award, een prijs voor uitmuntende en innoverende kindermusea van over de hele wereld. In 2021 zal de uitreiking plaatsvinden (1 jaar uitgesteld vanwege corona).

Toelichting op kwantitatieve gegevens TMJ

We begonnen de eerste maanden na de opening in oktober 2019 succesvol: met de publieksprogramma's ontvingen we gemiddeld 3.400 bezoekers per maand, met een hoogtepunt van bijna 5.000 bezoekers in de maand februari 2020. In totaal ontvingen we vanaf de opening tot in maart 2020 19.134 bezoekers met de publieksprogramma's. Met de schoolprogramma's ontvingen we in die periode in totaal 3.726 bezoekers. In verband met Corona hebben wij Sabi Suriname in maart 2020 helaas moeten sluiten. Gelukkig konden wij met inachtneming van de nodige maatregelen sinds 4 juli 2020 ons publiek weer op corona-veilige wijze in de tentoonstelling ontvangen. Sinds de heropening tot en met half december 2020 hebben 2.040 particuliere bezoekers en 708 scholieren de tentoonstelling bezocht. Dit is met uitzondering van de periode van 4 t/m 18 november waarin er een nieuwe gedeeltelijke lockdown was. Omdat de tentoonstelling coronaproof is gemaakt is de capaciteit minder; er kunnen maximaal vijf personen tegelijk naar binnen mits ze allemaal van hetzelfde huishouden zijn. In het najaar liepen de aantallen ook terug omdat de schoolgroepen achterbleven (zeer waarschijnlijk vanwege Corona en sluiting van de scholen). Half december 2020 sloten we opnieuw onze deuren vanwege een nieuwe lockdown. Met het inzetten van online aanbod hopen we in de toekomst tijdens potentiële volgende lockdowns, toch het publiek thuis en op school te blijven bereiken.

Relaties & Stakeholders

In 2020 zijn we in samenwerking met Basisschool Oscar Carré (cultuurprofielschool) een vierjarig traject aangegaan, dat is gericht op de verdieping van inhoudelijke samenwerking en deskundigheid. KPMG Audit
beide partijen.

Onderzoeksvraag is hoe we cultuureducatie zinvol kunnen verbinden aan burgerschapsonderwijs in het primair onderwijs. De hele school is betrokken: directie en het lerarenteam (25-30 docenten) en leerlingen van groep 1-8 (15 klassen – 334 leerlingen). Zo brengen we de opgedane kennis buiten de muren van ons museum, en kunnen we TMJ in de toekomst nóg meer verbeteren.

Uiteraard is er ook veel met Surinamers en Surinaamse Nederlanders samengewerkt. Een bijzonder waardevol project was de samenwerking met de Surinaamse kunstenaarsgroep Totomboti. Zij waren betrokken bij het tentoonstellingsconcept en makers van de vier houten beelden van Surinaamse verzetsstrijders in Tori Oso. De beelden zijn diep in het binnenland (4 uur per korjaal varen en 4 uur over de weg) gemaakt in het Saramaccaanse marrondorp Pikinslee. De samenwerking met deze kunstenaars en het volgen van het maak- en vervoerproces bracht betekenisvolle persoonlijke verhalen die deze collectie extra bijzonder maken.

Toelichting op het vrijkaartenbeleid

Tropenmuseum Junior voert ten aanzien van uitgifte van vrijkaarten, het verlenen van gratis toegang en het voeren van kortingsacties hetzelfde beleid als NMVW. Volgens dit beleid ontvangen gasten in het kader van kennisoverdracht en (inter)nationale uitwisseling gratis entree. Hieronder vallen ook de leerkrachten en schoolgroepen voor try-outs. Het basisonderwijs heeft gratis toegang tot onze musea, scholen binnen het VO betalen alleen een bijdrage voor de programmakosten (begeleiding, materiaalkosten, etc.), voor bezoekers binnen MBO, HBO en WO verband is er een speciaal onderwijstarief voor rondleidingen en workshops. Daarnaast worden incidenteel vrijkaarten ingezet in het kader van publieksacties, voor free publicity en bij de afhandeling van klachten.

Wetenschappelijke functie en internationale activiteiten

Het Research Center for Material Culture (RCMC) van het NMVW nam na aankondiging van de coronamaatregelen al diens evenementen, projecten en programma's onder de loep om te zien welke in een andere vorm alsnog doorgang konden vinden. De omslag naar online productie werd gemaakt waarmee RCMC zich nog beter kon profileren in inspelen op het (inter)nationale veld. Enkele van de belangrijkste online activiteiten worden hierna beschreven.

Thinking With

Voor deze nieuwe serie kozen we sprekers die een publicatie hebben geschreven of gedachtengoed hebben ontwikkeld dat ons kan helpen met ons werk als museum. De eerste sessie met Arturo Escobar ging voornamelijk over zijn meest recente publicatie *Pluriversal Politics*. De tweede *Thinking With* was met Michael Rothberg en ging over zijn publicatie *The Implicated Subject: Beyond Victims and Perpetrators*. Vooral zijn concept van *implicatedness* kan ons helpen om te gaan met ideeën over daders en slachtoffers in heden en (koloniaal) verleden in zowel ons museumwerk alsook in de samenleving als geheel. We hebben in 2020 7 online gesprekken georganiseerd en nemen dit format ook mee naar 2021. De gesprekken trokken live ongeveer 600 deelnemers in totaal en de opnames die op YouTube en Facebook staan trekken nu nog steeds kijkers.

A Future where Racism has no place

Voor deze serie gingen we, in navolging van de Black Lives Matter beweging, in gesprek met academici, kunstenaars, activisten en cultuurmakers over racisme en de rol die wij als musea in de strijd daartegen kunnen spelen. Ieder gesprek belichtte een ander deel van dit vraagstuk, maar tegelijkertijd bouwen ze ook op elkaar voort. Het eerste gesprek vond plaats op 17 augustus met Secretary Dr. Lonnie Bunch van het Smithsonian; Melanie Keen, directeur van de Wellcome Collection; Nawal Mustafa, Ph.D. Candidate, Faculty of Law van de Vrije Universiteit; kunstenaar Quinsy Gario en Stijn Schoonderwoerd. Wayne Modest was moderator. Ieder gesprek daarop trok steeds meer participanten waarmee het betrokken en vruchtbare discussies vanuit verschillende perspectieven werden. De vier gesprekken die we tot nu toe hebben gehad, trokken een steeds groter publiek (het laatste had 558 aanmeldingen) en het valt op dat een groot deel van het publiek steeds blijft terugkeren.

In totaal hebben we in 2020 28 online evenementen en workshops georganiseerd voor een 'live' publiek van ongeveer 2.500 mensen. Daarnaast zijn we actiever geworden met livestreams en het delen van de opnames ervan.

NWA-ORC

Daarnaast was het RCMC, namens het NMVW, leidend in de ontwikkeling van een ambitieus onderzoeksvoorstel voor de Nationale Wetenschapsagenda (NWA-ORC).

Het project *Pressing Matter: Ownership, Value and the Question of Colonial Heritage in Museums* zal de dringende academische, politieke en sociale vragen verkennen die opkomen omtrent de omgang met koloniale museumcollecties. Begin december kregen we het fantastische nieuws dat we de financiering kregen toegewezen. Vanaf 2021 gaan we aan de slag met dit ambitieuze en belangrijke project over koloniaal erfgoed, waardesystemen, restitutie en verzoening. Het project zal worden uitgevoerd door vijf PhDs, vijf postdocs, twee herkomstonderzoekers, alsook door academici van verschillende Nederlandse universiteiten. Hoewel het NMVW en de VU de hoofdaanvragers zijn van het project, zullen we ook nauw samenwerken met partners zoals het NIOD, Rijksmuseum, Groningen Universiteit Museum en de Stichting Academisch Erfgoed.

Publicaties

In september kwam de tweede *Work in Progress* publicatie uitgekomen: *Recollecting and Reallocation / Herzamelen en Herbestemmen*. Verder hebben we dit jaar met bijzonder veel aandacht gewerkt aan *Getuige in Steen, een Markant Gebouw als Koloniale Erfenis*. In deze gids bespreken we de geschiedenis van het KIT-gebouw en gaan we in detail in op 14 decoraties in de verschillende bouwdelen. We bespreken de beladen geschiedenissen en ideologieën die daarin verankerd liggen en vroegen kunstenaar Brian Elstak om op elke decoratie visueel te reflecteren met nieuwe tekeningen. De gids komt begin 2021 in zowel Nederlands als Engels uit; het KIT doet mee in dit project dat door ons inhoudelijk getrokken is.

In 2020 keek het team van conservatoren opnieuw naar het verzamelbeleid. Verzamel strategieën en focus thema's zoals mondiaal anti-racisme, wereldwijde gezondheidsproblemen (o.a. Covid-19) en populaire cultuur werden hierbij overwogen. In maart van 2020 reisde de Ambassadeur van Indonesië samen een delegatie van NMVW af naar Indonesië om de keris die was geïdentificeerd als de keris van Diponegoro terug te geven aan Indonesië waarna deze werd opgenomen in de collectie van Museum Nasionaal. In het kader van het herkomstonderzoek werd het onderzoek naar de verschillende 'staatsiekrissen' uit de voormalige collectie van het Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden voltooid. Dit was onderdeel van het PPROCE project waarvoor NMVW samen met het NIOD en het Rijksmuseum herkomstonderzoek verricht naar koloniaal erfgoed en objecten. Ook werd er nader onderzoek verricht naar de collecties van Benin City, alsmede de 'Neder-Kongo collectie' en objecten afkomstig van de Britse militaire campagne in Abyssinia (nu Ethiopië).

De voorbereidingen van de nieuwe semipermanente tentoonstelling in het Tropenmuseum *De Erfenis* werden in 2020 voortgezet. Werkzaamheden omvatten onder meer onderzoeksprojecten naar de geschiedenis van het gastarbeiders programma, de VOC in Iran en religieuze thema's alsmede het verrijken van de hedendaagse collecties. De verandering in werkzaamheden als gevolg van de coronamaatregelen gaf de mogelijkheid om verschillende collecties (onder meer de pan-Amerikaanse en Mexicaanse collecties) nader te onderzoeken en documenteren.

Ondernemerschap en eigen inkomsten

De coronacrisis heeft uiteraard grote gevolgen voor onze mogelijkheden tot verwerving van eigen inkomsten. Het eigen inkomstenpercentage van het NMVW bedroeg in 2020 22,9%, in 2019 was dit 42,2%. Hierbij worden de eigen inkomsten gedeeld door de structurele subsidies (zijnde OCW en subsidies uit gemeenten). Naast de entree-opbrengsten droegen de opbrengsten uit de museumshops, de horeca en de verhuring van zalen en overige accommodaties bij aan de inkomsten van onze musea. Deze publieksinkomsten bedroegen in 2020 € 1.868.561,-, een daling van 54% ten opzichte van 2019.

De bijdrage uit private middelen bedroeg in 2020 € 1.182.196,- tegen € 1.532.272,- in 2019. Deze daling is voor het grootste deel te verklaren door het resultaat uit de beleggingsportefeuille en de bijdragen uit private fondsen.

Code Culturele Diversiteit

Na een uitvoerige marktverkenning en gesprekken met meerdere aanbieders zijn we in 2020 begonnen om de medewerkers trainingen aan te bieden op het gebied van diversiteit en inclusie. Hiervoor zijn we een samenwerking aangegaan met *No Labels*, een trainingsbureau op het gebied van inclusie en diversiteitsbevordering. Met hen ontwikkelden wij in gezamenlijkheid een trainingsprogramma voor alle medewerkers rond de onderwerpen diversiteit, inclusie en alle vraagstukken en ongemakken die daaraan verbonden zijn. De eerste training startte in het vierde kwartaal van het jaar. Het is de bedoeling dat (op termijn) iedereen die bij NMVW werkt bekend is met deze thematiek, en beter is uitgerust voor de ongemakkelijke gesprekken rondom afkomst, identiteit en cultuur die in onze wereld en in ons museum nu eenmaal onvermijdelijk zijn. Het trainingsprogramma is dan ook niet facultatief.

Het jaar 2020 zag ook een stroomversnelling in de maatschappelijke ontwikkelingen in de strijd tegen discriminatie en structureel racisme. De mondiale Black Lives Matter-beweging kreeg ook in ons land veel momentum. Al snel na de eerste landelijke protesten verklaarden we ons in een statement op sociale media solidair met de wereldwijde strijd tegen racisme, discriminatie en ongelijkheid. We erkenden hierin ook onze eigen rol; onze musea hebben immers in het verleden bijgedragen aan het uitdragen en in standhouden van stereotyperende en discriminerende beeldvorming over mensen uit niet-Westerse culturen. Maar naast rekenschap geven van het verleden, benadrukten we ook vooral de verantwoordelijkheid voor het heden en de toekomst. Voor ons is dit geen nieuwe missie. De afgelopen jaren werkten we aan daarop gerichte tentoonstellingen, publieksprogramma's, publicaties en educatie om bij kunnen dragen aan meer inclusieve musea. Als museum zijn we structureel geëngageerd aan de strijd tegen racisme en voor gelijkwaardigheid. Dit heeft een vaste en belangrijke plek in ons beleid en in onze activiteiten. We doen dat op basis van een goed besef van onze rol als museum. Als museum geven we hierbij context en duiding, vergroten we de kennis en bevorderen we empathie.

Collectiemanagement

Collectiebeheer in tijden van Corona

De coronacrisis had grote impact op het bruikleenverkeer aangezien de mogelijkheid tot reizen zeer beperkt was. Een aantal objecten uit onze collectie bleef langer in het buitenland dan aanvankelijk gepland. Met die bruikleennemers werden afspraken gemaakt over het verlengen van het verblijf. Binnen Europa werd het in de zomer beter mogelijk om alle objecten 'naar huis' te laten terugkeren. Omdat de situatie door Corona voortdurende beperkingen opleverde op gebied van reizen, experimenteerden we met begeleiding via een videoverbinding bij het inpakken van zeer kwetsbare of complexe objecten. Zo hoefden we geen koerier op pad te sturen en stelden we onze medewerkers niet bloot aan besmettingsrisico tijdens het reizen. Het aantal nieuwe bruikleenaanvragen daalde drastisch als gevolg van de coronapandemie.

Het werk met fysieke objecten kwam tijdens de eerste lockdown stil te liggen omdat deze werkzaamheden nu eenmaal niet passen binnen het thuiswerkprotocol. Tegen de zomer konden de collega's het beheer en behoud werk op locatie weer oppakken. Er werd gebruik gemaakt van de gelegenheid door te werken op de voor het publiek gesloten zalen aan het schoonmaken van objecten en het voorbereiden van zaalwissels. Het aantal depotbezoeken bleef, mede als gevolg van het wegblijven van hogescholen en universiteiten, achter bij het aantal dat we vorige jaren ontvingen. In het najaar kwam de aanvraag voor toegang tot onze depots weer langzaam op gang. Daar waar we 1,5 meter onderlinge afstand kunnen garanderen, probeerden we deze bezoekers van buitenaf zo veel mogelijk te faciliteren.

Registratie en Ontsluiting

In 2020 werd er veel ondernomen op het gebied van het verder ontsluiten van de collectie. De collega's van de afdeling Registratie en Documentatie werden geholpen door collega's die thuis kwamen te zitten als gevolg van de coronamaatregelen en op deze manier alternatief werk kon worden geboden. Door deze *team effort* werd veel nieuwe informatie toegevoegd aan de database, maar werden er ook heel veel termen en benamingen opgeschoond.

Medewerkers onderzochten afgelopen jaar onder meer wat de potentie zou kunnen zijn van technieken als Artificial Intelligence (ook wel machine learning) en beeldherkenning. We deden dit ter voorbereiding op projecten omtrent onze fotocollectie waarbij we deze technieken willen inzetten om de collectie beter en sneller te kunnen ontsluiten voor het publiek.

Daarnaast bereidden we veel data voor om te delen met Wikidata. Er werd gewerkt aan het plaatsen van alle bekende makers van onze objecten en het controleren van de rechten die aan de werken zijn gekoppeld. Opvallend was dat er in Canada al gelijk door een collega-instelling werd gewerkt aan het toevoegen van biografische informatie over een aantal Canadese makers. Een prachtig voorbeeld van de kracht van de Wikigemeenschap.

Conservering en Restauratie

De restauratie van het kamerscherm van Kawahara Keiga verliep voorspoedig. Begin 2020 werkte een Japanse expert voor de derde keer mee in het Leidse restauratieatelier en kon een aantal belangrijke keuzes worden gemaakt op gebied van de materialen die gebruikt gaan worden bij de her-montage.

In 2020 werden tevens drie van onze 18e-eeuwse diorama's over Suriname van Gerrit Schouten gerestaureerd. De restauratie werd uitgevoerd ter voorbereiding op De Erfenis waar zij vanwege de lichtgevoeligheid om beurten te zien zullen zijn.

Tijdelijk staan ze nu opgesteld in de presentatie over de geschiedenis van onze collecties in de Hoektoren in het Tropenmuseum.

Depotbeheer

In het depot in Leiden werd afgelopen jaar onder meer gewerkt aan het schoonmaken en ompakken van dia's. Deze worden koud bewaard en door ze schoon te maken en in betere dozen te verpakken, neemt dit deel van de collectie minder ruimte in, is zij beter toegankelijk en wordt de collectie voorbereid op verdere digitalisering en ontsluiting op het web.

Huisvesting

Met ingang van 1 januari 2017 zijn wij zelf verantwoordelijk geworden voor het beheer en onderhoud van de panden behorend bij de locatie Museum Volkenkunde. De overige panden worden van derden gehuurd, waarop het nieuwe huisvestingsstelsel voor rijksmusea niet van toepassing is. Op basis van een door haar vastgestelde uitgebreide en zeer langjarige onderhouds- en investeringsplanning verstrekte OCW hiervoor subsidie. NMVW verklaarde zich bereid deel uit te maken van de zgn. Pilot groep, bestaande uit 6 Rijksgesubsidieerde musea, die voor een periode van vijf jaar (2017 tot en met 2021) de dienstverlening voor het beheer, onderhoud, advies en mogelijk projectmanagement ten behoeve van hun panden, installaties en terreinen onderbrengen bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Hiervoor werd een Overeenkomst tot Dienstverlening afgesloten.

Vanuit haar toezichthoudende rol dient de minister van OCW op korte termijn een keuze te maken over de toekomst van het huisvestingsstelsel. Het ministerie van OCW heeft daarom opdracht gegeven om een evaluatie op de pilot uit te voeren. De evaluatie vindt wat later plaats dan door ons verwacht en start in maart 2021.

Onderdeel van de dienstverlening van het RVB is het opstellen en actueel houden van een meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP) met een looptijd van steeds vijf jaar. Het huidige MOIP loopt tot en met 2024 en is in 2020 geactualiseerd. Dit MOIP vormt vervolgens de basis voor de korte en middellange planning van het onderhoud en de investeringen voor de panden, installaties en terreinen van Museum Volkenkunde en was ook het uitgangspunt voor betreffende werkzaamheden in 2020.

Hiernaast werken wij, samen met een extern adviesbureau, aan de actualisering van een langjarig onderhouds- en investeringsplan met een looptijd van 40 jaar, waarin het verduurzamen van gebouwen en installaties een belangrijke plek vindt.

Een team van deskundige medewerkers is belast en toegerust voor het beheer en onderhoud van de panden en laat zich in voorkomende gevallen bijstaan door externe deskundigen.

Het financiële kader van dit MOIP past binnen het financiële kader van de beschikbaar gestelde huisvestingssubsidie als vastgelegd in de Erfgoedwet. Met dit alles is aan de voorwaarden voor een verantwoorde invulling van de onderhouds- en beheertaken voldaan.

Risico's

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het gevoerde beleid, verdeeld in de onderdelen strategie, operationeel, financieel en wet- en regelgeving. De directie was en is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen de branche en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatie-brede risico's worden beheerst in 2020 adequaat hebben gewerkt. Operationele en financiële risico's (prijs-, liquiditeits-, koers- en renterisico's) zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden periodiek geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vindt periodiek plaats. We verstrekken maandelijks financiële realisatie-rapportages ter analyse en stellen tweemaal per jaar een herijkte jaarresultaatprognose op. Deze prognoses worden tevens besproken met de Audit Commissie van de Raad van Toezicht en met de volledige Raad van Toezicht. Risicomanagement wordt structureel geagendeerd in de overleggen van de bestuurder met de Audit Commissie en de Raad van Toezicht.

Voor nu identificeren wij het volgende mogelijke risico.

- Langdurige sluiting t.g.v. coronamaatregelen, gevolgd door een langzame opstart met beperkingen t.a.v. bezoekersaantallen, programmamogelijkheden en verwerven van publieksinkomsten. Onder *Continuïteit* beschreven wij onze maatregelen

Samenstelling directie

De directie werd in 2020 gevoerd door drs. K.J. (Stijn) Schoonderwoerd, statutair directeur/bestuurder en algemeen directeur. Hij is benoemd per 01-06-2012 voor onbepaalde tijd. Op 16 december 2020 gaf dhr. Schoonderwoerd aan het museum per 1 februari 2021 te zullen verlaten als gevolg van zijn aanstelling als Algemeen Directeur bij Nationale Opera en Ballet. De Raad van Toezicht heeft inmiddels stappen ondernomen om te voorzien in zijn opvolging. Tot het moment van aanstelling van deze nieuwe directeur/bestuurder heeft de Raad een ad interim bestuurder aangesteld, die zijn werkzaamheden op 1 februari 2021 is gestart.

Verslag Raad van Toezicht

Tot 1 april 2020 was de Raad van Toezicht van het Nationaal Museum van Wereldculturen als volgt samengesteld:

De heer L.J. de Waal, voorzitter
Mevrouw mr. Sj. A. Rullmann
De heer prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker
Mevrouw P.E. de Weichs de Wenne
Mevrouw L.A.M. van der Linden
De heer M. Bouker
Mevrouw H.A. Saam

Per 1 april 2020 was de Raad van Toezicht van het Nationaal Museum van Wereldculturen als volgt samengesteld:

Dhr. prof. dr. K.M. Becking, voorzitter
Mevrouw mr. Sj. A. Rullmann
De heer prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker
Mevrouw P.E. de Weichs de Wenne
Mevrouw L.A.M. van der Linden
De heer M. Bouker
Mevrouw H.A. Saam

In het kader van de verregaande samenwerking met het Wereldmuseum werd met ingang van 1 mei 2017 een nieuwe Raad van Toezicht gevormd. Beiden stichtingen kennen dezelfde samenstelling van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat uit zeven leden in de verhouding vijf 'NMVW' en twee 'Rotterdam'. Het College van B&W van Rotterdam benoemt de leden met een Rotterdamse achtergrond in de Raad van Toezicht van het Wereldmuseum. De overige leden worden niet ter goedkeuring aan het College voorgelegd.

In 2020 nam de Raad van Toezicht afscheid van dhr. de Waal die na twee voltooide termijnen als voorzitter aftrad binnen de Raad van Toezicht. Dhr. de Waal was nauw betrokken bij de grote veranderingen voor de musea van de afgelopen jaren, zoals de fusie van het Tropenmuseum, Museum Volkenkunde en het Afrika Museum tot het Nationaal Museum van Wereldculturen in 2014 en het aangaan van samenwerking tussen het NMVW en het Wereldmuseum Rotterdam in 2017. De Raad is dhr. de Waal bijzonder dankbaar voor al zijn verdiensten binnen de Raad van Toezicht. Tevens startte een daarvoor ingestelde commissie binnen de Raad in 2020 de zoektocht naar de opvolger van dhr. C. Stolker gezien het feit dat hij per 1 april 2021 na twee voltooide termijnen zal aftreden als lid van de Raad van Toezicht. Voor die gelegenheid werd ook de profielschets herijkt op basis van de actuele strategische koers van de organisatie. De Raad van Toezicht waarborgt aldus deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. (GCC principe 8). Zijn opvolger is op het moment van schrijven inmiddels bekend. Na een korte wervingsprocedure is bekend geworden dat dhr. Stolker binnen de Raad van Toezicht NMVW en WMR zal worden opgevolgd door mevr. Ellen-Rose Kambel. De Raad is verheugd met haar komst.

In 2020 vergaderde de Raad van Toezicht regulier op 25 maart, 24 juni, 9 september, 30 oktober en 16 december. Gezien de impact van de coronacrisis vond er bovendien op 18 mei een extra ingelaste vergadering plaats. Op de agenda stonden naast financiële zaken ook de plannen voor een nieuwe organisatiestructuur, het voorstel voor bezuinigingsmaatregelen als gevolg van de coronacrisis, het dekolonisatie actieplan en de voorbereidingen op het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2021-2024. De verschillende commissies binnen de Raad van Toezicht (Auditcommissie, Remuneratie, Museale Zaken en Commissie Rotterdam) kwamen verschillende malen bijeen met de Directie en MT-leden. De Raad had via diens contactpersoon bovendien regelmatig contact met de Ondernemingsraad.

De Raad stelt vast dat ieders onafhankelijke expertises binnen de Raad goed tot hun recht komen in het toezicht. Niet alleen binnen de verschillende (bovengenoemde) commissies van de Raad van Toezicht maar ook als klankbord voor uiteenlopende kwesties en in hun contact met de Ondernemingsraad voelt de Raad zich betrokken bij de organisatie en de werknemers. Toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar (GCC principe 4). Eind 2019 heeft de Raad buiten aanwezigheid van de bestuurder een zelfevaluatie uitgevoerd,

25 maart 2021
16 van 60

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

gericht op het eigen functioneren, teneinde eraan bij te dragen dat het zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op professionele en onafhankelijke wijze uitvoert. (GCC principe 7). De observaties en bevindingen die volgden op deze evaluatie werden in het eerste overleg van 2020 worden besproken. In 2020 was het na twee zelfevaluaties tijd voor een evaluatie onder externe begeleiding. Echter werd het door de Raad zinnvoller geacht om deze externe evaluatie uit te stellen tot eind 2021, wanneer de Raad van Toezicht minstens een vol kalenderjaar heeft gefunctioneerd in zijn huidige samenstelling voor er weer wordt geëvalueerd over het functioneren, de onderlinge samenwerking en de verhouding met het (nieuwe) Bestuur. De Code Culturele Governance werkt met het pas toe óf leg uit principe. Er werd hier dus gemotiveerd afgeweken van de aanbevelingen. (GCC principe 2).

Met verwondering én bewondering kijkt de Raad van Toezicht terug op 2020. De organisatie heeft in deze ongekende tijden veerkracht en een groot aanpassingsvermogen getoond, zowel op financieel als personeel vlak. De Raad stelt vast dat het bestuur in 2020 zorgvuldig en verantwoord om is gegaan met de mensen en de middelen van de organisatie. (GCC principe 6) Het museum heeft in een vroeg stadium en in een continue proces de financiële gevolgen van de Corona-maatregelen geanalyseerd en de exploitatie hierop aangepast, waardoor er nu voldoende mogelijkheden zijn om de huidige en toekomstige afname van inkomsten het hoofd te kunnen bieden. De Raad keurde bij de vergadering van 16 december 2020 dan ook met vertrouwen de begroting 2021 goed.

De omslag naar digitaal werken en online presenteren is soepel en vlot gelopen. Hoewel het in tijden van thuiswerken geen vanzelfsprekendheid is ziet de Raad van Toezicht dat de organisatie zich nog verbonden voelt met elkaar en met de missie van het museum. Ondanks dat de deuren van het museum voor een groot deel van het jaar gesloten waren ziet de Raad dat de organisatie er in 2020 in is geslaagd maatschappelijk bewustzijn te creëren bij haar (online) bezoekers, stakeholders en partners voor wat betreft de relevante thema's van de musea en dat zij daarmee haar missie en visie nastreeft. De Raad van Toezicht stelt daarbij vast dat de organisatie haar maatschappelijke doelstelling realiseert door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren, (GCC principe 1). De Raad dringt erop aan dat dit momentum wordt vastgehouden en dat er blijvend wordt geïnvesteerd in de digitale ontwikkelingen voor de toekomst. De Raad ziet uit naar 2021 waarin er hopelijk weer meer mogelijk is en de musea hun deuren weer kunnen openen voor een veilig museumbezoek.

Ook in 2020 heeft een daartoe ingestelde commissie van de Raad van Toezicht het functioneren van de bestuurder in diens aanwezigheid besproken. Daarbij is aan de orde gekomen dat het bestuur diens verantwoordelijkheid voor de algemeen dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie naar tevredenheid van de Raad van Toezicht heeft ingevuld (GCC principe 5). Het is daarom spijtig dhr. Schoonderwoerd *per februari 2021* te zien vertrekken nu hij is overgestapt naar de positie van Algemeen Directeur van de Nationale Opera en Ballet. Na zijn indiensttreding bij Museum Volkenkunde in 2012 heeft dhr. Schoonderwoerd de organisatie tot verdere bloei gebracht, met de vorming van een Nationaal Museum voor Wereldculturen en een paar jaar later de samenwerking met het Wereldmuseum in Rotterdam als hoogtepunten. Wij zijn hem zeer erkentelijk voor alle geslaagde inspanningen om de organisatie verder te ontwikkelen en in dit verband ziet de Raad dan ook met vertrouwen uit naar de komst van een nieuwe Algemeen Directeur die samen met de recent aangestelde Inhoudelijk Directeur Wayne Modest kan voortbouwen op de ingezette koers. De Raad van Toezicht en Directie onderschrijven de aanbevelingen van de Code Cultural Governance c.q. de principes van de Governance Code Cultuur alsmede de Code Culturele Diversiteit. Deze codes worden integraal toegepast.

De bezoldiging van de Directie van het Nationaal Museum van Wereldculturen valt binnen de WNT norm. In de jaarrekening is de bezoldiging van de directie van het museum vermeld. De leden en de voorzitter van de Raad van Toezicht voeren hun functie onbezoldigd uit. In 2020 zijn bestuurder en toezichthouders in het kader van een onafhankelijke en integere rolvulling alert geweest op belangenverstrengeling (GCC principe 3). In de navolgende overzichten worden de nevenactiviteiten van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht en het rooster van aftreden weergegeven.

Dhr. prof. dr. K.M. Becking, voorzitter

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021
17 van 80

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Overzicht maatschappelijke- en nevenactiviteiten van leden Raad van Toezicht en Directie van stichting NMVW

<p>Dhr. L.J. de Waal Voorzitter RvT NMVW (tot 1 april 2020)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Lid Raad van Commissarissen Werkse! (het "Werkbedrijf" te Delft) o Voorzitter Raad van Toezicht Pantar (werk- leerbedrijf Amsterdam) o Voorzitter Raad van Advies Nationaal Fonds Kunstbezit o Commissaris coöperatie DE Ramplaankwartier o Lid bestuur Veteraneninstituut o Voorzitter Stichting Ondersteuning Sociale Alliantie o Voorzitter bestuur Stichting VHV (Vrienden van de vakbondshistorie) o Lid Adviescommissie geschilbeslechting prestatieafspraken Woningwet o Voorzitter Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam (tot 1 april 2020)
<p>Dhr. prof. dr. K. Becking Voorzitter RvT NMVW (vanaf 1 april 2020)</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Voorzitter College van Bestuur Tilburg University (tot 01-10-2020) o Rector Magnificus en Voorzitter van het College van Bestuur van Nyenrode Business Universiteit (vanaf 01-10-2020) o Ereprofessor Stellenbosch University o Voorzitter Strategische Adviesraad Strategie en Beleid TNO o Lid Internationale Adviesraad School of Management, Zheijang University o Lid Raad van Advies Studyportals (scale-up Eindhoven) o Voorzitter Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam (vanaf 1 april 2020)
<p>Mevr. mr. Sj. A. Rullmann Lid RvT NMVW</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Vm. Vice President Rechtbank Amsterdam o Voorzitter klachtencommissie NICAM (Netherlands Institute for the Classification of Audio-visual media/Kijkwijzer) o Voorzitter Reclame Code Commissie o Ledenraad KIT, lid zonder stemrecht (tot 19 november 2020) o Lid Raad van Advies Pleitacademie o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
<p>Dhr. prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker Lid RvT NMVW</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Rector Magnificus en Voorzitter van het College van Bestuur Universiteit Leiden o Lid van het dagelijks bestuur Leids Universiteits Fonds (LUF) o Voorzitter Raad van Toezicht Yayasan KITLV Jakarta o Bestuurslid Stichting Medical Delta o Lid Curatorium Stichting Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten o Lid Raad van Toezicht Veerstichting o Lid Raad van Advies Collegium Musicum o Raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshof 's-Hertogenbosch o Lid Stichting Vrienden Katholieke Studentenpastoraat o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
<p>Mevr. P.E. de Weichs de Wenne Lid R RvT NMVW</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Zakelijk Directeur Dordrechts Museum o Bestuurslid Gemma Mentzel Stichting o Bestuurslid Stichting Landgoed Geijsteren o Bestuurslid Stichting Openluchtrecreatie Noord-Limburg o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
<p>Mevr. L.A.M. van der Linden Lid R RvT NMVW</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Adviseur Cultuurnota 2021-2024, Gemeente Utrecht o Adviseur Open Oproep 75 jaar Vrijheid, Mondriaan Fonds o Onderzoeker/redactielid verbonden aan project Het koloniale en slavernijverleden van Rotterdam (KITL, EUR) o Bestuurslid Nationaal Comite 4 en 5 mei o Bestuurslid Stichting (A)wake, Digital Art and Culture o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
<p>Dhr. M Bouker Lid RvT NMVW</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Partner Digital Finance Strategy & Architecture Deloitte Consulting B.V. o Penningmeester Raad van Bestuur Prins Claus Fonds o Penningmeester Carréfond o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
<p>Mevr. H.A. Saam Lid RvT NMVW</p>	<ul style="list-style-type: none"> o Directeur-bestuurder Museum het Valkhof Nijmegen o Lid Raad van Toezicht Dutch Design Foundation (Dutch Design Week) o Lid Raad van Toezicht Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam

Dhr. drs. K.J. Schoonderwoerd	<ul style="list-style-type: none"> ○ Algemeen Directeur Tropenmuseum, Afrika Museum en Museum Volkenkunde ○ Algemeen Directeur Wereldmuseum Rotterdam ○ Bestuurder Wereldbusiness B.V. ○ Bestuurslid Museumvereniging ○ Lid Benoemingsadviescommissie voor de Adviescommissie Restitutieverzoeken Cultuurgooderen en Tweede Wereldoorlog
--------------------------------------	---

Raad van Toezicht Rooster van Aftreden

	Geboortedatum	Commissie	Aantreden	Aftreden
Dhr. L.J. de Waal Voorzitter	04-11-1950	Remuneratie Commissie; Commissie R'dam	01-04-2014	01-04-2020 (tweede termijn)
Dhr. prof. dr. K. Becking	03-11-1969	Remuneratie Commissie	01-04-2020	01-04-2024 (herbenoembaar)
Mevr. mr. Sj. A. Rullmann	06-12-1947	Contact OR	01-04-2014	01-04-2022 (tweede termijn)
Dhr. prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker	23-06-1954	Remuneratie Commissie	01-04-2014	01-04-2021 (tweede termijn)
Mevr. P.E. de Weichs de Wenne	22-11-1969	Commissie R'dam Audit Commissie	01-05-2017	01-05-2021 (herbenoembaar)
Mevr. L.A.M. van der Linden	19-01-1957	Commissie Museale Zaken; Commissie R'dam	05-09-2017	05-09-2021 (herbenoembaar)
Dhr. M. Bouker	16-02-1978	Audit Commissie	22-03-2018	22-03-2022 (herbenoembaar)
Mevr. H.A. Saam	21-06-1960	Commissie Museale Zaken	01-04-2019	01-04-2023 (herbenoembaar)

Prestatiegegevens : Activiteit en bereik

		HUIDIG		ACTIVITEITEN		VORIG	
		BOEKJAAR		PLAN		BOEKJAAR	
	TENTOONSTELLINGEN	Aantal Tentoonstellingen	Aantal Bezoek	Aantal Tentoonstellingen	Aantal Bezoeken	Aantal Tentoonstellingen	Aantal Bezoek
1	Tijdelijke tentoonstellingen	15		14		17	
Totaal bezoeken (2+3+4+5)			185.933		415.000		418.750
2	Reguliere bezoeken		170.332		360.000		359.777
3	Bezoeken po		5.443		26.000		26.212
4	Bezoeken vo		6.578		29.000		21.707
5	Bezoeken mbo/ ho		3.580		0		11.054
Specificatie van totaal bezoeken							
6	Gratis bezoeken		9.594		36.450		38.318
7	Betaalde bezoeken		176.339		368.550		380.432
Overige bezoeken:							
8	Bezoeken website totaal		872.301		1.673.000		1.367.655
9	Aantal unieke bezoekers website		804.431		1.287.000		984.888
	OVERIGE ACTIVITEITEN	Aantal Act.	Aantal deel-nemers	Aantal Act.	Aantal deel-nemers	Aantal Act.	Aantal deel-nemers
10	Schoolgebonden activiteiten:	1.361	15.601	2.070	55.000	2.005	58.973
11	waarvan po	599	5.443			804	26.212
12	waarvan vo	513	6.578			874	21.707
13	waarvan mbo/ ho	249	3.580			327	11.054
14	Openbare activiteiten	731	20.749	1.030	55.000	1.767	56.862
15	Totaal overige activiteiten (10+14)	2.092	36.350	3.100	110.000	3.772	115.835

Activiteiten en bereik specifiek ten behoeve verantwoording Amsterdams Fonds voor de Kunst

	HUIDIG		ACTIVITEITEN		VORIG	
	BOEKJAAR		PLAN		BOEKJAAR	
Producterende activiteiten	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken
Eigen producties	0		11		1	
Co producties	0		0		0	
Internationale (co) producties	0		0		0	
Totaal nieuwe producties	0		11		1	
Binnenlandse reprises	0		1		0	
Internationale reprises	0		0		0	
Totaal reprises	0		1		0	
Uitvoeringen van producties en reprises	Aantal Uitvoeringen	Aantal Bezoeken	Aantal Uitvoeringen	Aantal Uitvoeringen	Aantal Uitvoeringen	Aantal Bezoeken
Uitvoeringen in Amsterdam	0	0			0	0
Uitvoeringen in de rest van Nederland	0	0			0	0
Uitvoeringen in het buitenland						
Buurtgerichte activiteiten						
Totaal uitvoeringen	0	0			0	0
Totaal Amsterdam	0	0			0	0
Digitale activiteiten	0	0			0	0

N.B. de in het activiteitenplan opgenomen aantallen hebben betrekking op geheel NMVW, de subsidie is echter specifiek bestemd voor de activiteiten van het Tropenmuseum Junior. De verantwoorde aantallen betreffen dan ook TMJ welke gedurende 2019 gedeeltelijk gesloten was in verband met de realisatie van de nieuwe tentoonstelling Sabi Suriname.

		HUIDIG		ACTIVITEITEN		VORIG	
		BOEKJAAR		PLAN		BOEKJAAR	
	Cultuureducatie	Aantal Lessen	Aantal Deelnemers	Aantal Lessen	Aantal Deelnemers	Aantal Lessen	Aantal deelnemers
Schoolgebonden activiteiten binnen Amsterdam							
	PO	46	1.405	510	13.500	35	1.233
	VMBO	0	0	170	3.500	6	77
	VO	0	0	255	8.000	1	40
	S(V)O	3	45	85	2.500	12	288
Schoolgebonden activiteiten buiten Amsterdam							
	PO	17	615	600	12.500	23	816
	VMBO	1	27	100	4.000	2	118
	VO	5	241	200	8.000	9	376
	S(V)O	0	0	150	3.000	0	0
Niet-schoolgebonden activiteiten binnen Amsterdam							
	0-4 jaar	0	0	0	0	0	0
	4-12 jaar	822	2.854	510	14.500	62	1.257
	12-18 jaar	2.020	15.282	425	13.000	222	6.152
	> 18 jaar	0	0	0	0	0	0
Niet-schoolgebonden activiteiten buiten Amsterdam							
	0-4 jaar	0	0	0	0	0	0
	4-12 jaar	9	122	600	15.000	0	0
	12-18 jaar	0	0	300	12.500	0	0
	> 18 jaar	0	0	0	0	0	0
	Totaal Amsterdam	2.891	19.586	1.955	55.000	1.351	38.842
	Totaal buiten Amsterdam	32	1.005	1.950	55.000	37	1.387
	Digitale activiteiten	0	0	0	0	0	0

JAARREKENING 2020

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021
24 van 60

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming

		31-12-2020	31-12-2019
		€	€
ACTIVA			
I	Materiële vaste activa	5.807.006	6.623.391
	Totale Vaste Activa	5.807.006	6.623.391
II	Vorraden	230.075	237.185
III	Vorderingen	2.172.189	3.597.213
IV	Effecten	869.002	816.350
V	Liquide middelen	12.435.638	7.580.920
	Totale Vlottende Activa	15.706.904	12.231.668
TOTALE ACTIVA		21.513.910	18.855.059
PASSIVA			
VI	Algemene reserve	3.564.348	2.412.627
VII	Bestemingsreserves	827.945	988.154
VIII	Bestemmingsfonds OCW	644.874	644.874
	Bestemmingsfonds OCW Collectiebeheer	-	-
IX	Overige bestemmingsfondsen	4.709.059	4.748.316
	Totale Eigen vermogen	9.746.226	8.793.971
X	Aankoopfonds Collectie	88.957	88.957
	Aankoopfonds	88.957	88.957
XI	Voorziening groot onderhoud	5.427.733	4.486.899
XII	Overige voorzieningen	116.132	60.955
	Totale Voorzieningen	5.543.865	4.547.854
XIII	Langlopende schulden	3.004.513	2.246.163
	Totale Langlopende schulden	3.004.513	2.246.163
XIV	Crediteuren	732.674	1.139.943
XV	Belasting en premies sociale verzekering	367.694	364.212
XVI	Overige schulden en overlopende passiva	2.029.981	1.673.959
	Totale Kortlopende schulden	3.130.349	3.178.114
TOTALE PASSIVA		21.513.910	18.855.059

solvabiliteit

0,45

0,47

Liquiditeit

5,00

KPMG Audit, 85
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021
25 van 60
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Categoriale exploitatierekening	2020	Begroting	2019	
	€	€	€	
BATEN				
Eigen inkomsten				
1	Publieksinkomsten binnenland	1.868.561	3.816.950	4.085.103
2	<i>Kaartverkoop</i>	1.367.383	2.731.200	2.949.841
3	<i>Overige publieksinkomsten</i>	501.178	1.085.750	1.135.262
4	Totaal publieksinkomsten	1.868.561	3.816.950	4.085.103
5	<i>Overige directe inkomsten</i>	54.555	75.500	71.281
6	Totaal overige directe inkomsten (4+5)	1.923.116	3.892.450	4.156.384
7	Indirecte inkomsten	938.723	1.123.750	1.463.316
8	<i>Private middelen - particulieren</i>	80.752	95.578	184.310
9	<i>Private middelen - bedrijven</i>	110.437	153.000	152.129
10	<i>Private middelen - private fondsen</i>	187.760	158.000	387.269
11	<i>Private middelen - goede doelenloterijen</i>	803.247	871.000	808.564
12	Totaal bijdragen uit private middelen (8+9+10+11)	1.182.196	1.277.578	1.532.272
13	Totale eigen inkomsten (6+7+12)	4.044.035	6.293.778	7.151.972
14	Totaal structureel OCW (15+16+17)	17.465.209	18.249.073	16.742.961
15	<i>OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid</i>	11.409.191	11.292.524	11.071.102
16	<i>OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting</i>	2.682.029	3.617.062	2.397.852
17	<i>OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeer</i>	3.373.989	3.339.487	3.274.007
18	Structurele subsidie gemeente	212.185	215.000	210.292
19	Totaal structurele subsidies (14+18)	17.677.394	18.464.073	16.953.253
20	Incidentele publieke subsidies	2.261.779	244.181	295.694
21	Totaal subsidies (19+20)	19.939.173	18.708.254	17.248.947
TOTALE BATEN (13+21)		23.983.208	25.002.032	24.400.919
LASTEN				
1	Personeelslasten	9.880.442	10.354.500	9.573.939
2	Huisvestingslasten	6.516.280	7.438.904	6.138.162
3	Afschrijvingen	1.590.662	1.480.552	1.241.580
4	Aankopen	137.268	90.000	102.858
5	Overige lasten	4.878.427	6.833.029	7.619.641
TOTALE LASTEN (1+2+3+4+5)		23.003.079	26.196.985	24.676.180
6	SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	980.129	-1.194.953	-275.261
	Saldo rentebaten/-lasten	-27.874	-250	99
	Saldo bijzondere baten/lasten	0	0	0
	Mutatie aankoopfonds	0	0	83.991
EXPLOITATIERESULTAAT		952.255	-1.195.203	-191.171
RESULTAATBESTEMMING:				
	Algemene reserve	1.151.721	-119.870	-258.420
	Bestemmingsreserves	-251.623	-460.333	-126.105
	Bestemmingsfonds OCW	-	-	-
	Overige bestemmingsfondsen	52.157	-615.000	193.354
TOTAAL RESULTAATBESTEMMING		952.255	-1.195.203	-191.171

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021

26 van 60

(mede) betrekking heeft.

KPMG Accountants N.V.

CATEGORIALE & FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2020

(bedragen x 1.000 Euro)

Functioneel	Totaal	Publieksactiviteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
BATEN				
Directe inkomsten	1.923	1.856	52	15
<i>Publieksinkomsten totaal</i>	1.868	1.856	12	0
Publieksinkomsten buitenland				
Publieksinkomsten binnenland	1.868	1.856	12	0
<i>Waarvan kaartverkoop</i>	1.367	1.367	0	0
<i>Waarvan overig</i>	501	489	12	0
<i>Sponsorinkomsten</i>		0	0	0
<i>Overige inkomsten</i>	55	0	40	15
Indirecte inkomsten	939	0	0	939
<i>Bijdragen uit private middelen</i>	1.182	193	74	915
<i>Waarvan particulieren</i>	81		74	7
<i>Waarvan bedrijven</i>	110			110
<i>Waarvan private fondsen</i>	188	188	0	0
<i>Waarvan goede doelenloterijen</i>	803	5	0	798
Totaal eigen inkomsten	4.044	2.049	126	1.869
Subsidies				
Structurele subsidie OCW	17.465	12.866	4.412	187
<i>Waarvan exploitatiebijdrage</i>	11.409	11.409	0	0
<i>Waarvan huisvesting Waarvan collectiebeheer</i>	2.682 3.374	1.457 0	1.038 3.374	187 0
Structurele subsidie provincie				
Structurele subsidie gemeente	212	212	0	0
Structurele subsidie ander orgaan				
Overige subsidies/bijdragen	2.262	2.145	0	117
<i>Subsidies uit publieke middelen</i>	2.262	2.145	0	117
Totale Subsidies / Bijdragen	19.939	15.223	4.412	304
TOTALE BATEN	23.983	17.272	4.538	2.173
LASTEN				
Personeelslasten	9.880	5.009	3.131	1.740
Huisvestingslasten	6.516	3.496	2.568	452
Afschrijvingen	1.591	270	0	1.321
Aankopen	137	0	137	0
Overige lasten	4.879	3.251	645	983
TOTALE LASTEN	23.003	12.026	6.481	4.496
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	980	5.246	-1.943	-2.323
Saldo rentebaten/lasten	-28	0	0	-28
Mutatie aankoopfonds	0	0	0	0
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	952	5.246	-1.943	-2.351
Toerekening algemeen beheer	0	-1.685	-666	2.351
Toerekening BIS/Collectie	0	-2.609	2.609	0
EXPLOITATIERESULTAAT	952	952	0	0

Kasstroomoverzicht

	2020	2019
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	980.129	-275.261
Aanpassing voor:		
- afschrijvingen	1.590.662	1.241.577
- mutatie investeringsbijdrage	-178.826	378.507
- mutatie in effecten	-52.651	-49.071
- mutatie in voorraden	7.110	-9.357
- mutatie in vorderingen	1.425.025	-1.068.465
- mutatie in kortlopende schulden	-172.626	-635.197
- mutatie in langlopende schulden	937.176	1.073.907
- mutatie voorzieningen	996.011	770.491
	<u>4.551.881</u>	<u>1.702.392</u>
Bruto kasstroom uit bedrijfsoperaties	5.532.010	1.427.131
Ontvangen interest	-27.874	99
	<u>-27.874</u>	<u>99</u>
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	-27.874	99
Investerings in:		
- Materiele vaste activa	1 -649.418	-2.178.363
	<u>-649.418</u>	<u>-2.178.363</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-649.418	-2.178.363
Aflossing langlopende schulden	2 0	0
Opname langlopende schulden	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	4.854.718	-751.133
Liquide middelen eind boekjaar	12.435.638	7.580.920
Liquide middelen begin boekjaar	7.580.920	8.332.053
Mutatie	4.854.719	-751.133
Ad 1. (Des)Investerings volgens materiële vaste activa overzicht	774.275	2.320.104
Nog te betalen investeringen	124.857	141.741
Op te nemen onder investeringskasstroom	649.418	2.178.363

Ad 2. De mutaties in de langlopende schulden leiden niet tot enige kasstroom daar hier sprake is van schenkingen en ontvangen investeringsbijdragen die jaarlijks vrijvallen.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Doelstelling en voornaamste activiteiten

De onderneming, gevestigd te Leiden op de Steenstraat 1, is een stichting met als doel huidige en toekomstige generaties inzicht te geven in de geschiedenis en ontwikkeling van niet- westerse culturen. Een belangrijk element daarin is de aandacht voor de wisselwerking tussen die culturen en de contacten met onze cultuur. Hiermee beoogd het museum bij een breed publiek een blijvend begrip en respect voor andere culturen te bevorderen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en met de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). De richtlijnen in dit handboek sluiten zoveel mogelijk aan op de bepalingen van Titel 9 BW2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 640). De in het handboek getelde eisen beogen enerzijds duidelijkheid te bieden aan de instellingen zelf en anderzijds uniformiteit te bevorderen in de presentatie en aan de te leveren (financiële) gegevens.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld

Verbonden partijen

Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (hierna: NMVW) en het Wereldmuseum te Rotterdam zijn per 1 mei 2017 een verregaande samenwerking aangegaan welke is vormgegeven door een personele unie op het niveau van de Raad van Toezicht, de directie en het management. Door de wettelijke bepalingen en strikte scheiding van economische eenheid, geen sprake van een groepsrelatie.

Belastingplicht

De stichting is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting op basis van artikel 6 Wet Vpb 1969 omdat het belastbaar bedrag over meerdere jaren de hierin opgenomen norm niet overschrijdt en het museum daarmee van de vennootschapsbelasting is vrijgesteld. De organisatie zal jaarlijks een beoordeling op haar positie ten aanzien van de vennootschapsbelasting uitvoeren en indien van toepassing wederom contact opnemen met de belastingdienst.

Begroting

Uitgangspunt van de begroting 2020 is de bij het Ministerie van OC&W ingediende meerjarenbegroting 2017-2020. De jaarbegroting 2020 is op 18 december 2019 vastgesteld door de Raad van Toezicht van het NMVW.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opstellen van dit jaarrekening is inmiddels duidelijk geworden dat het Coronavirus een grote impact heeft op de samenleving en ook op het functioneren van het museum. Het museum is in ieder geval gesloten van tot en met 15 maart 2021. Het museum volgt de berichtgeving vanuit het Rijk op de voet en handelt naar de richtlijnen die worden voorgeschreven. In het verleden is een financiële buffer opgebouwd. Deze buffer tezamen met doorgevoerde kostenbesparingen en door extra toegezegde steun van OCW van EUR 1,4 miljoen zorgt ervoor dat continuïteit van het museum niet in het geding is.

Collectie

De collectie is niet gewaardeerd op de balans. De collectie is grotendeels eigendom van de Staat der Nederlanden. Een zeer gering deel van de collectie is eigendom van de Stichting Afrika Collecties. Deze stichting heeft de betreffende collectie in bruikleen aan het museum gegeven. Het museum draagt zorg voor het beheer van en onderzoek aan de totale collectie. Aankopen voor de collectie worden direct ten laste van de exploitatie verantwoord.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de exploitatierekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Personele lasten zijn verantwoord in overeenstemming met het normenkader van de Beleidsregels Wet Normering Topinkomens (WNT).

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, en overige schulden. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: overige vorderingen, geldmiddelen, effecten en overige (financiële) verplichtingen. De stichting maakt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voorts heeft de stichting geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de hierna beschreven manier bij vorderingen en schulden.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, alsmede vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De navolgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Bedrijfsgebouwen	Verbouwing / Tuin en Park	: 6,67%-20%
Machines en Installaties	Bedrijfsinstallaties	: 10%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	Inventaris en inrichting	: 6,67%-33,33%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	Andere vaste bedrijfsmiddelen	: 6,67%-33,33%

De collecties en verzamelingen worden niet gewaardeerd aangezien deze geen eigendom zijn van de stichting.

Vorraad

Vorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden maximaal zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Onderhanden activiteiten

Onder onderhanden activiteiten zijn de kosten van tentoonstellingen verantwoord die nog niet afgesloten zijn. Bij een verwacht negatief resultaat wordt, op het moment dat dit bekend is, een voorziening getroffen. Het bedrag van de voorziening wordt in mindering gebracht op het onderhanden werk.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde ultimo boekjaar.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

EIGEN VERMOGEN

Bestemmingsreserves

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door de directie bepaald, en betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

Bestemmingsfonds OCW

Het bestemmingsfonds OCW heeft betrekking op het verschil tussen de in rekening gebrachte huur door het rijksvastgoedbedrijf en de ontvangen subsidie voor deze huur over de periode 2014 tot en met 2016.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan de panden, installaties e.d. in Leiden en 's-Gravezande, op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt ten laste van de exploitatierekening.

Voorziening jubilea uitkering

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend niet of niet geheel in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Investeringsbijdragen

Ontvangen investeringsbijdragen ten behoeve van materiële vaste activa worden verantwoord onder de langlopende schulden onder de post investeringsbijdragen. Deze bijdragen vallen vrij ten gunste van de exploitatierekening overeenkomst de afschrijving op de met deze subsidies en bijdragen verkregen materiële vast activa.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATSBEPALING

Opbrengstverantwoording

Subsidies en overige bijdragen

Projectsubsidies- en bijdragen worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. De exploitatiesubsidie OCW ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de exploitatierekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Een eventueel overschot of tekort wordt via een door OCW voorgeschreven systematiek via resultaatbestemming ten gunste of ten laste van het bestemmingsfonds OCW gebracht. Na afloop van de cultuurperiode 2017-2020 beslist OCW of het bestemmingsfonds dient te worden terugbetaald danwel door de stichting mag worden ingezet ten behoeve de nieuwe cultuurperiode.

KPMG

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021

32 van 60

(mede) betrekking heeft.

KPMG Accountants N.V.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslag-vergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

De pensioenen zijn ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De door het fonds verzorgde pensioenregeling is een toegezegde pensioenregeling. De Stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het fonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad van het fonds bedraagt per 31 december 2020 88,3%.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Overige baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toelichting op de balans per 31 december 2020

(in euro's)

VASTE ACTIVA

I Materiële vaste activa

	Verbouwing/ Tuin en Park	Bedrijfs- installaties	Inventaris en inrichting	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Stand per 1 januari					
Aanschaffingswaarde	8.220.300	1.354.134	9.538.328	5.988.673	25.101.434
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-4.762.482</u>	<u>-1.332.799</u>	<u>-8.852.513</u>	<u>-3.530.248</u>	<u>-18.478.043</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>3.457.818</u>	<u>21.335</u>	<u>685.815</u>	<u>2.458.425</u>	<u>6.623.391</u>
Mutaties					
Investeringen	497.731	-	17.400	259.144	774.275
Afschrijvingen	-714.267	-9.000	-136.510	-730.751	-1.590.528
Desinvesteringen	-	-	-	-324.487	-324.487
Afschrijving desinvesteringen	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>324.353</u>	<u>324.353</u>
	<u>-216.536</u>	<u>-9.000</u>	<u>-119.110</u>	<u>-471.741</u>	<u>-816.387</u>
Stand per 31 december					
Aanschaffingswaarde	8.718.031	1.354.134	9.555.728	5.923.330	25.551.223
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-5.476.749</u>	<u>-1.341.799</u>	<u>-8.989.023</u>	<u>-3.936.646</u>	<u>-19.744.218</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>3.241.282</u>	<u>12.335</u>	<u>566.705</u>	<u>1.986.684</u>	<u>5.807.006</u>

De verzekerde waarde bedraagt € 9.744.934.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021
34 van 60
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
--	-------------------	-------------------

VLOTTENDE ACTIVA

II Voorraden

Overige voorraden

Publicaties c.q. voorraad museumwinkel	<u>230.075</u>	<u>237.185</u>
	<u>230.075</u>	<u>237.185</u>

III Vorderingen

Debiteuren

Te ontvangen per 31 december	<u>72.608</u>	<u>382.077</u>
	<u>72.608</u>	<u>382.077</u>

In de vorderingen op handelsdebiteuren is een bedrag begrepen van € 0 (2019 € 0) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Overige vorderingen en overlopende activa

Omzetbelasting	451.302	1.269.096
Te ontvangen bedragen	365.636	689.393
Voorschotten personeel	765	3.658
Vooruitbetaalde bedragen	1.208.451	1.050.126
Museumkaart	73.427	202.863
Diversen	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>2.099.581</u>	<u>3.215.136</u>
	<u>2.172.189</u>	<u>3.597.213</u>

In de overige vorderingen is begrepen een bedrag van € 0 (2019: € 0) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar .

IV Effecten

Effecten	<u>869.002</u>	<u>816.350</u>
----------	----------------	----------------

De effectenrekening is afkomstig uit de nalatenschap van Fritz Liefkes.

V Liquide middelen

Gelden onderweg	23.721	81.032
Kredietinstellingen	<u>12.411.917</u>	<u>7.499.888</u>
	<u>12.435.638</u>	<u>7.580.920</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting. De onder de liquide middelen opgenomen deposito's betreffen uitsluitend deposito's die direct of vervroegd opvraagbaar zijn.

KPMG Amén
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve

Het resultaat dat resteert na dotatie en onttrekking aan de bestemmingsfondsen en de vervangingsreserve installaties, ofwel het resultaat uit de reguliere exploitatie van het museum, bedraagt € 1.151.721. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Met ingang van het boekjaar 2020 is de verplichting tot het vormen van een bestemmingsfonds OCW voor niet bestede subsidies afgeschaft. Het reeds in de jaren 2017 en 2018 opgebouwde bestemmingsfonds is in 2019 derhalve vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

VI Algemene reserve

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Het verloop was als volgt:		
Stand per 1 januari	2.412.627	2.471.602
Correctie bestemmingsfonds OCW 2017-2020	-	199.445
Resultaatbestemming	<u>1.151.721</u>	<u>-258.420</u>
Stand per 31 december	<u><u>3.564.348</u></u>	<u><u>2.412.627</u></u>

VII Bestemmingsreserves

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Het verloop was als volgt:		
Stand per 1 januari	988.154	1.058.498
Bijdragen	66.667	66.667
Bestedingen	<u>-226.876</u>	<u>-137.011</u>
Stand per 31 december	<u><u>827.945</u></u>	<u><u>988.154</u></u>

Bestemmingsreserve revitalisering buitenmuseum

Onderdeel van de subsidieaanvraag voor de periode 2013-2016 van het Afrika Museum was de revitalisering van het buitenmuseum. Mede als gevolg van de organisatorische ontwikkelingen in die beleidsperiode, meer specifiek de gerealiseerde fusie, is aan dit plan geen uitvoering gegeven. Deze reserve is derhalve gevormd ter dekking van de uitgaven van dit plan. In verband met de ontwikkelingen rondom het Afrika Museum is de invulling van het plan verbreedt. Naast het buitenmuseum zijn nu ook de verbouwing van de entree en de tentoonstellingszalen hierin opgenomen. In 2019 zijn de eerste twee van drie fasen gereedgekomen. In 2020 is de derde fase welke betrekking heeft op het buitenmuseum grotendeels voltooid.

VIII Bestemmingsfonds OCW

Het bestemmingsfonds huisvesting heeft betrekking op het verschil tussen de in rekening gebrachte huur door het rijksvastgoedbedrijf en de ontvangen subsidie voor deze huur over de periode 2014 tot en met 2016.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
Bestemmingsfonds huisvesting OCW	<u>644.874</u>	<u>644.874</u>
	<u><u>644.874</u></u>	<u><u>644.874</u></u>

IX Bestemmingsfondsen	31-12-2020	Resultaat Bestemming	31-12-2019
Vervangingsreserve Bedrijfsinstallaties	745.538	-91.414	836.952
Bestemmingsfonds Liefkes	876.714	-62.049	938.763
Bestemmingsfonds masterplan Tropenmuseum	2.799.852	119.756	2.680.096
Bestemmingsfonds Tholenaar-van Raalte	145.561	-	145.561
Bestemmingsfonds Kan Sioe Yao	25.969	-	25.969
Bestemmingsfonds Rita Bolland	38.875	-	38.875
Bestemmingsfonds AMUU	15.000	-	15.000
Bestemmingsfonds LEF	61.550	-5.550	67.100
	<u>4.709.059</u>	<u>-39.257</u>	<u>4.748.316</u>

Bestemmingsfonds Liefkes

Het fonds is gevormd vanuit de nalatenschap van de heer Fritz Liefkes. De gelden zullen besteed worden in overstemming met de gemaakte afspraken met de executeur-testamentair van de nalatenschap.

Het verloop was als volgt:	2020	2019
Stand per 1 januari	938.763	872.748
Stortingen	14.885	7.739
Beleggingsresultaat	-3.292	97.102
Bestedingen	<u>-73.642</u>	<u>-38.826</u>
Stand per 31 december	<u>876.714</u>	<u>938.763</u>

Bestemmingsfonds masterplan Tropenmuseum

De bijdrage van de BankGiro Loterij mag worden gebruikt voor aankoop, restauratie en presentatie van de collectie. Het museum ontvangt een jaarlijkse uitkering van de BankGiro Loterij van € 500.000. De uitkering, is onder aftrek van de bijdragen aan de gallerijtentoonstellingen, aangewend of gereserveerd voor bestedingen in het kader van het Masterplan.

Het verloop was als volgt:	2020	2019
Stand per 1 januari	2.680.096	2.554.811
Bijdrage		
- ontvangen uitkeringen	460.476	439.200
Bestedingen		
- masterplan 1.0 en 2.0	<u>-340.720</u>	<u>-313.915</u>
Stand per 31 december	<u>2.799.852</u>	<u>2.680.096</u>

Het bestemmingsfonds per ultimo 2020 wordt gereserveerd voor bestedingen in het kader van de verbouwing van het Tropenmuseum (Masterplan Tropenmuseum).

De verdeling ten aanzien van het Masterplan is als volgt:	2020
	<hr/>
Bestemmingsfonds t.b.v. dekking afschrijvingslasten Masterplan 1.0 (1 ^e fase)	477.411
Bestemmingsfonds t.b.v. dekking afschrijvingslasten Masterplan 2.0 (2e fase)	2.322.441
	<hr/>
Stand per 31 december	<u>2.799.852</u>

De bestedingen voor het Masterplan 1.0 hebben grotendeels plaatsgevonden in 2016. Het project is afgerond in 2019. De bestedingen voor het Masterplan 2.0 zijn aangevangen in 2016 en lopen door tot en met 2021. De bijdragen van de BGL in het jaar 2021 zal voor het Masterplan worden aangewend, voorzover nodig.

Bestemmingsfonds Tholenaar- van Raalte

Het Tholenaar-van Raalte fonds is een legaat. Het is bedoeld voor aankopen en onderzoek op het gebied van beeldcultuur of fotografie.

Het verloop was als volgt:	2020	2019
	<hr/>	<hr/>
Stand per 1 januari	145.561	145.561
Bestedingen	-	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>145.561</u>	<u>145.561</u>

Bestemmingsfonds Kan Sioe Yao

Het Kan Sioe Yao fonds is een fonds op naam. De doelstelling van het fonds betreft het bijdragen aan het behoud van het nog in Nederland aanwezige erfgoed van Chinees-Indonesische Peranakans.

Het verloop was als volgt:	2020	2019
	<hr/>	<hr/>
Stand per 1 januari	25.969	29.029
Bestedingen - bestedingen	-	-3.060
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>25.969</u>	<u>25.969</u>

Bestemmingsfonds Rita Bolland

Het Rita Bolland Fonds is een legaat. Rita Bolland is een oud-conservator textiel van het Tropenmuseum. Het is bedoeld voor aankopen en onderzoek op het gebied van textiel.

Het verloop was als volgt:	2020	2019
	<hr/>	<hr/>
Stand per 1 januari	38.875	40.611
Bestedingen	-	-1.736
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>38.875</u>	<u>38.875</u>

Bestemmingsfonds LEF

Het bestemmingsfonds LEF is gevormd uit de ontvangen gelden van de in 2020 opgeheven Stichting Leids Etnologisch Fonds (LEF). Conform hetgeen is besloten in de opheffingsvergadering zullen de gelden worden besteedt overeenkomstig het doel van de opgeheven stichting.

Het verloop was als volgt:	2020	2019
Stand per 1 januari	67.100	75.250
Bestedingen - bestedingen	-5.550	-8.150
Stand per 31 december	61.550	67.100

AANKOOPFONDS

X Aankoopfonds Collectie

Dit fonds is gevormd uit een schade-uitkering door AON en de opbrengsten van een veiling van voorwerpen. Dit fonds wordt aangewend ter verbetering van de kwaliteit van de collectie.

Het verloop was als volgt:	2020	2019
Stand per 1 januari	88.957	172.948
Bestedingen - bestedingen	-	-83.991
Stand per 31 december	88.957	88.957

VOORZIENINGEN

XI Voorziening groot onderhoud

Per 1 januari is de stichting zelf verantwoordelijk voor instandhouding van de gebouwen in Leiden. De instandhouding bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud als vervangingsinvesteringen voor delen van de gebouwen en de daarbij behorende installaties. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan is een voorziening gevormd.

	2020	2019
Stand per 1 januari	4.486.899	3.718.704
Onttrekking regulier	-	-
Dotatie	940.834	768.195
Stand per 31 december	5.427.733	4.486.899

De voorziening kent de navolgende planning in tijd:

< 1 jaar	2.250.072
Tussen 1 en 5 jaar	1.306.000
> 5 jaar	1.871.661

XII Overige voorzieningen

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Voorziening jubilea uitkeringen	65.849	60.955
Voorziening langdurig zieken	<u>50.283</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>116.132</u></u>	<u><u>60.955</u></u>

Voorziening jubilea uitkeringen

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Stand per 1 januari	60.955	58.659
Onttrekking regulier	-7.009	-8.569
Toevoeging	<u>11.903</u>	<u>10.865</u>
Stand per 31 december	<u><u>65.849</u></u>	<u><u>60.955</u></u>

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband, en is grotendeels langlopend. Circa € 1.461 (2019: circa € 5.445) heeft een looptijd korter dan 1 jaar.

Voorziening langdurig zieken

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Stand per 1 januari	-	-
Onttrekking regulier	-	-
Toevoeging	<u>50.283</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>50.283</u></u>	<u><u>-</u></u>

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend niet of niet geheel in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

LANGLOPENDE SCHULDEN

XIII Langlopende schulden

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	2.045.087	1.134.191

Investeringssubsidie	813.666	992.492
Aankoop collectie	145.760	119.480
Stand per 31 december	3.004.513	2.246.163

Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW

De huisvestingssubsidie OCW is in 2020 als volgt besteed conform onderstaand overzicht. Het saldo op de eindbalans is geheel verantwoord onder de langlopende schulden en zal worden aangewend voor toekomstige investeringen.

Stand 1 januari 2020		€ 1.134.191
Subsidie OCW huisvesting (conform beschikking met kenmerk 8299088)	€ 3.604.579	
Onttrekking wegens investeringen (onder Investeringssubsidie OCW)	€ -11.654	
Onttrekkingen (lasten):		
- Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf: rente, aflossing, heffingen (o.a. OZB) en opslagen		
Gebruiksvergoeding	€ -807.767	
Servicekosten	€ -803.758	
- Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	€ -50.609	
- Verzekeringen	€ -32.461	
- Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	€ -41.017	
- Kosten dagelijks onderhoud	€ -15.713	
- Dotatie aan voorziening groot onderhoud	€ -940.834	
- Overige huisvestingskosten (eigenaarszaken: advieskosten, inspecties e.d.)	€ -30.888	
Totaal onttrekkingen	€ -2.734.701	
Toevoegingen (baten):		
- vrijval Investeringssubsidie OCW (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	€ 41.017	
- overige baten		
Totaal toevoegingen	€ -	
Saldo huisvestingssubsidie (subsidie OCW - onttrekkingen + toevoegingen)		€ 910.895
Saldo 31 december 2020		€ 2.045.087

Investeringssubsidie	<u>31-12-2020</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Vrijval</u>	<u>31-12-2019</u>
Voor tentoonstelling Feest!	25.000	-	10.000	35.000
Voor huisvesting OCW	204.868	11.654	41.017	234.232
Voor tuinverlichting OCW	180.250	-	21.000	201.250
Voor keerlus	10.798	-	9.711	20.510
Voor masterplan	200.250	30.000	33.750	204.000
Voor kinderruimte	-	-	22.000	22.000
Voor tentoonstelling	192.500	-	83.000	275.500
	<u>813.666</u>	<u>41.654</u>	<u>220.478</u>	<u>992.492</u>

De investeringsbijdragen zijn van diverse subsidieverstrekkingen tot aan 2020 ontvangen bijdragen ter dekking van afschrijvingslasten van grote investeringen. Het bedrag ad € 813.666 valt over een langere tijd vrij, in onderstaande tabel is de vrijval weergegeven.

Resterende schuld	813.666
< 1 jaar	200.271
Tussen 1 en 5 jaar	490.080
> 5 jaar	123.315

Aankoop collectie

	2020	2019
Stand per 1 januari	165.058	210.636
Aankoop collectie	32.850	-
	197.908	210.636
Aflossing	-52.148	-45.578
	145.760	165.058
Kortlopend deel	-46.396	-45.578
Stand per 31 december	99.364	119.480

Resterende schuld	145.760
< 1 jaar	46.396
Tussen 1 en 5 jaar	99.364
> 5 jaar	-

**KORTLOPENDE SCHULDEN
(ten hoogste een jaar)**

	31-12-2020	31-12-2019
XIV Crediteuren	732.674	1.139.943
XV Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	344.925	340.104
Pensioenen	22.769	24.108
	367.694	364.212
XVI Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld- en dagen	653.005	603.102
Vooruit ontvangen bedragen	623.413	464.075
Nog te betalen bedragen	753.563	606.783
	2.029.981	1.673.960

Onder de overlopende passiva is begrepen een bedrag van € - (2019: € -) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Verplichtingen

Huur

In 2017 is een huurovereenkomst aangegaan voor het museumgebouw te Leiden en de vier loodsen te 's-Gravenzande. De overeenkomst loopt tot 31 december 2021. In het kader van het nieuwe museumstelsel is het museum vanaf 1 januari 2017 verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van deze panden. Het museum neemt de diensten die voortvloeien uit de hieraan verbonden dienstverleningsovereenkomst af van het Rijksvastgoedbedrijf.

Tevens is er een huurovereenkomst met de Stichting Afrika Collecties, vertegenwoordiger van de Congregatie van de Heilige Geest welke de eigenaar is van de gebouwen die het Afrika Museum in gebruik heeft. Deze overeenkomst loopt tot en met 30 juni 2025.

Voor het Tropenmuseum is een huurovereenkomst afgesloten met het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT). Deze overeenkomst loopt tot en met 31 december 2021.

De totale huurprijs voor alle locaties bedraagt € 3.321.035 per jaar (begroting 2021). Voor de locatie Leiden wordt dit bedrag gedekt door de subsidie verstrekt door het Ministerie van OCW.

Lease

Ultimo 2020 bestaat er een leaseverplichting van € 78.945 voor de periode 2020 t/m 2025, voor kopieer- en scanapparatuur. Van dit bedrag loopt € 16.620 binnen een jaar af, € 62.325 heeft een looptijd langer dan een jaar en vervalt binnen 5 jaar.

Rechten

Subsidie OCW 2021

Door het Ministerie van OCW is in het kader van de Culturele basisinfrastructuur (BIS) voor het jaar 2021 het volgende subsidiebedrag toegekend:

Subsidiebedrag (160915/25112490) voor Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen
2021 € 11.409.191

De bedragen worden jaarlijks geïndexeerd voor arbeidskostenontwikkeling en prijsontwikkeling.

In het kader van de zorg voor het beheer en van museale cultuurgoederen op grond van de Erfgoedwet voor 2021 een bedrag toegekend van € 6.978.568.

Subsidie Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK)

Door het Amsterdams Fonds voor de Kunst is een subsidie toegekend van € 212.185 per jaar voor de periode 2021-2024 (totaal € 848.740). Deze subsidie is toegekend in het kader van het kunstenplan, meer specifiek ten behoeve van het Tropenmuseum junior.

Erfenis Fritz Liefkes

De in 2010 overleden Fritz Liefkes liet – op enkele kleinere legaten na – zijn gehele verzameling Indonesische kostbaarheden plus zijn gehele vermogen aan de Stichting Rijksmuseum voor Volkenkunde na. Aan deze erfenis zijn de voorwaarden verbonden dat er binnen drie jaar een overzichtstentoonstelling wordt gehouden, er een fraaie catalogus van de collectie wordt gepubliceerd en dat het geld besteed wordt aan de versterking van de Indonesië collectie. Aan deze voorwaarden is inmiddels voldaan.

De nalatenschap in natura en in contanten is tussen 2011 en 2020 door de executeur testamentair de heer Jan Veenendaal gefaseerd overgedragen. De collectie komt ter vrije beschikking van de Stichting Rijksmuseum voor Volkenkunde. Uiteindelijk zal de collectie Liefkes deels worden opgenomen in de rijkscollectie en deels worden verkocht. De besluitvorming daarover heeft nog niet plaats gevonden.

Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2020

(bedragen in Euro's)

BATEN

Inkomsten	2020	Begroting	2019
<u>Directe inkomsten</u>			
1 Publieksinkomsten binnenland (2+3)	<u>1.868.561</u>	<u>3.816.950</u>	<u>4.085.103</u>
2 Kaartverkoop			
Inkomsten uit entreegelden en (museum) kaarten	<u>1.367.383</u>	<u>2.731.200</u>	<u>2.949.841</u>
	<u>1.367.383</u>	<u>2.731.200</u>	<u>2.949.841</u>
3 Overige publieksinkomsten			
Inkomsten uit horeca-exploitatie	174.129		484.879
Verkoop artikelen	229.232		424.087
Fotowinkel	11.495		12.951
Educatieve activiteiten	86.322		213.345
	<u>501.178</u>	<u>1.085.750</u>	<u>1.135.262</u>
4 Totaal publieksinkomsten	<u>1.868.561</u>	<u>3.816.950</u>	<u>4.085.103</u>
5 Overige directe inkomsten			
Consulting	20.130		47.869
Bruiklenen	34.425		23.412
	<u>54.555</u>	<u>75.500</u>	<u>71.281</u>
6 Totaal directe inkomsten (4+5)	<u>1.923.116</u>	<u>3.892.450</u>	<u>4.156.384</u>
7 <u>Indirecte inkomsten</u>			
Ruimte en faciliteiten	14.303		13.937
Doorberekende personeelskosten Wereldmuseum Rotterdam	665.723		703.819
Doorberekende overige kosten	258.697		745.560
	<u>938.723</u>	<u>1.123.750</u>	<u>1.463.316</u>

<u>Private middelen</u>			
8	Waarvan particulier		
	schenking van Berkel	12.322	5.752
	schenking Corbeij	18.125	18.125
	schenking Schefold	21.701	21.701
	Heesen erven	-	10.000
	Liefkes erven	21.993	104.841
	Overige	6.611	23.891
		<u>80.752</u>	<u>184.310</u>
9	Waarvan bedrijven		
	St. Stadspartners Leiden	20.000	-
	Universiteit Leiden	-	20.603
	Djoser	10.000	10.000
	Tony Chocology	66.667	66.667
	Overige	13.770	54.859
		<u>110.437</u>	<u>152.129</u>
10	Waarvan private fondsen		
	Zabawas, Oceanië	25.000	-
	Fundarpe	-	167.042
	Vereniging Rembrandt	14.010	-
	Vrijval investeringssubsidies	93.750	125.000
	TEFAF	25.000	-
	PBCF, Oceanië	30.000	-
	VSBFonds, Habitat	-	40.000
	Stichting Me Jane	-	15.000
	Overige	-	40.227
		<u>187.760</u>	<u>387.269</u>
11	Waarvan goede doelenloterijen		
	BankGiro Loterij	798.403	805.986
	BankGiro Loterij - I like Volkenkunde	4.844	2.578
	BankGiro Loterij - Magazijn van de Wereld	-	-
		<u>803.247</u>	<u>808.564</u>
12	Totaal bijdragen uit private middelen (8+9+10+11)	<u>1.182.196</u>	<u>1.532.272</u>
13	Totale eigen inkomsten (6+7+12)	<u>4.044.035</u>	<u>7.151.972</u>

14	<u>Totaal structureel OCW (15+16+17)</u>			
	De subsidie is als volgt opgebouwd:			
15	Culturele basisinfrastructuur	11.409.191		11.071.102
		<u>11.409.191</u>	<u>11.292.524</u>	<u>11.071.102</u>
16	Erfgoedwet onderdeel huisvesting	3.604.579		3.546.139
	Aangewend voor investeringen	-11.655		-28.802
	Mutatie te besteden subsidie huisvesting	-910.895		-1.119.485
		<u>2.682.029</u>	<u>3.617.062</u>	<u>2.397.852</u>
17	Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	3.373.989		3.274.007
		<u>3.373.989</u>	<u>3.339.487</u>	<u>3.274.007</u>
	Subsidie Ministerie OCW	<u>17.465.209</u>	<u>18.249.073</u>	<u>16.742.961</u>
	AFK gemeente Amsterdam inzake TMJ*			
18	Structurele subsidie gemeente	<u>212.185</u>	<u>215.000</u>	<u>210.292</u>
20	<u>Incidentele publieke subsidies</u>			
	Subsidie uit publieke middelen			
	EU grant agreement – Taking care	13.000		-
	EU grant agreement – CoHERE	-		118.749
	Mondriaanfonds aankopen	-		-
	OCW RAOCCC (COVID-19)**	2.101.700		-
	Projectsubsidie Wereldmuseum via OCW	-		34.650
	Vrijval investeringssubsidies	126.727		96.797
	Overige	20.352		45.498
		<u>2.261.779</u>	<u>244.181</u>	<u>295.694</u>
21	Totaal subsidies (14+18+20)	<u>19.939.173</u>	<u>18.708.254</u>	<u>17.248.947</u>

Investeringsbijdrage tuinverlichting	21.000		8.750
Investeringsbijdrage inrichting Feest!	10.000		10.000
Investeringsbijdrage beveiliging	-		117
Investeringsbijdrage huisvesting	41.017		15.219
Investeringsbijdrage keerlus	9.711		9.709
Investeringsbijdrage inrichting Masterplan TM	33.750		33.000
Investeringsbijdrage inrichting kinderruimte	22.000		40.000
Investeringsbijdrage inrichting tentoonstelling	83.000		105.000
	<u>220.478</u>	<u>212.181</u>	<u>221.795</u>

*Op 20 december 2016 is door AFK (ref. 2016.0304.BV.001) een subsidie verleend in het kader van het Kunstenplan 2017-2020 van € 806.960, waarvan toegekend voor 2020 een bedrag van € 212.185. Deze subsidie heeft betrekking op de activiteiten van het Tropenmuseum Junior (TMJ). De salarislasten en afschrijvingslasten zonder toerekening van overhead, huisvesting en overige directe lasten bedroegen voor het Tropenmuseum Junior € 515.095. Hiermee is voldaan aan de voorwaarde dat de subsidie voor de exploitatie van het Tropenmuseum is aangewend.

**Op 18 juni 2020 is door OCW (ref. 24592532) op grond van de regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC). De subsidie is bestemd om de inkomstenderving alsmede de directe kosten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. De subsidie is in 2020 geheel voor dit doel aangewend. De daling van de publieksinkomsten bedroeg € 2.216.542 ten opzichte van het voorgaande boekjaar.

1 <u>Salarislasten</u>			
Lonen en salarissen	7.515.446		7.321.345
Sociale lasten	1.259.567		1.245.368
Pensioenlasten	774.550		743.971
Diverse personeelskosten	330.879		263.255
	<u>9.880.442</u>	<u>10.354.500</u>	<u>9.573.939</u>

In 2020 waren er gemiddeld 149 FTE in dienst (2019: 143)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Nationaal Museum van Wereldculturen van toepassing zijnde regelgeving. Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor Nationaal Museum van Wereldculturen is € 201.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen*

<i>bedragen x € 1</i>	K.J. Schoonderwoed
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen	167.700
Beloningen betaalbaar op termijn	14.145
Subtotaal	181.845
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet erugontvangen bedrag	-
Totale bezoldiging	181.845
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	Nvt

Gegevens 2019	
Aanvang en einde functievervulling 2019	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2019 (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Bezoldiging 2019	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	164.684
Beloningen betaalbaar op termijn	13.910
Subtotaal	178.594
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
Totale bezoldiging	178.594

*Ingevolge het samenwerkingsverband met het Wereldmuseum zijn de salarislasten van onder meer de leidinggevende functionaris voor een bedrag van € 46.933 (2019 € 46.471) inclusief sociale lasten doorbelast aan het Wereldmuseum.

Toezichthoudende topfunctionarissen

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
De heer L.J. de Waal	Voorzitter Raad van toezicht tot 1 april 2020
De heer. K.M. Becking	Voorzitter Raad van toezicht vanaf 1 april 2020
Mevrouw drs. C van Rappard-Boon	Lid Raad van toezicht tot april
Mevrouw mr. Sj. A. Rullmann	Lid Raad van toezicht
De heer prof. mr. dr. C.J.J.M. Stolker	Lid Raad van toezicht
Mevrouw P.E. de Weichs de Wenne	Lid Raad van toezicht
Mevrouw L.A.M. van der Linden	Lid Raad van toezicht
De heer M. Bouker	Lid Raad van toezicht
Mevrouw H.A. Saam	Lid Raad van toezicht

De leden van de Raad van Toezicht van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen zijn onbezoldigd.

	<u>2020</u>	<u>Begroting</u>	<u>2019</u>
2 <u>Huisvestingslasten</u>			
Huur gebouwen	2.463.857		2.387.748
Gebruiksvergoeding Rijksvastgoedbedrijf	807.767		816.343
Servicekosten	1.399.530		1.286.322
Dotatie voorziening grootonderhoud	940.834		768.195
Energielasten	548.325		484.333
Onderhoudskosten	103.702		131.452
Schoonmaakkosten	229.595		230.318
Overige huisvestingslasten	22.670		33.451
	<u>6.516.280</u>	<u>7.438.904</u>	<u>6.138.162</u>
3 <u>Afschrijvingen</u>	<u>1.590.662</u>	<u>1.480.552</u>	<u>1.241.580</u>
4 <u>Aankopen</u>	<u>137.268</u>	<u>90.000</u>	<u>102.858</u>
5 <u>Overige lasten</u>			
<u>Inhuur derden</u>			
Kosten uitzendkrachten	106.572		695.956
Kosten uitbesteed werk	985.568		1.481.640
	<u>1.092.140</u>	<u>0</u>	<u>2.177.596</u>
<u>Kantoorkosten</u>			
Kantoorbehoeften	4.879		5.200
Portiekosten	18.514		22.456
Kopieer- en papierkosten	28.411		27.842
Telefoonkosten	45.191		47.046
Internetkosten	71.065		67.116
Overige kosten	10.372		21.798
	<u>178.432</u>	<u>0</u>	<u>191.458</u>
<u>Publiciteitskosten</u>			
Reclamekosten	670.225		943.895
Drukwerk	44.500		63.352
	<u>714.725</u>	<u>0</u>	<u>1.007.247</u>

	2020	Begroting	2019
Inkoopwaarde verkopen winkel en horeca	162.483		330.239
<u>Activiteitenkosten</u>			
Ontwerpkosten	188.322		220.047
Audiovisuele kosten	170.716		272.138
Reis- en verblijfkosten	53.688		268.768
Transportkosten	179.899		194.975
Kosten op en afbouw tentoonstellingen	448.075		778.202
Kosten conserveren en restaureren	174.862		142.697
Diverse aankopen	138.994		145.468
Fotokosten	34.749		55.933
Bruikleenkosten	128.671		89.052
Workshop- en kosten van optredens	67.125		235.605
Overige activiteitenkosten	103.443		175.609
Activiteitenkosten	<u>1.688.544</u>	<u>0</u>	<u>2.578.494</u>
<u>Organisatiekosten</u>			
Accountantskosten	100.000		90.265
Adviseurskosten	156.508		173.283
Kosten RvT	14.750		55
Administratiekosten	65.231		63.969
Assurantiekosten	161.236		102.157
Organisatiekosten	<u>497.725</u>	<u>0</u>	<u>429.729</u>
<u>Algemene kosten</u>			
Aanschaf en onderhoud kleine inventaris	58.690		65.688
Abonnementen en contributies	108.453		116.771
Representatiekosten	10.761		31.559
Congreskosten	5.665		13.317
Donaties en sponsoring	23.100		27.204
Overige algemene kosten	337.709		650.339
Algemene kosten	<u>544.378</u>	<u>0</u>	<u>904.878</u>
Totale overige lasten	<u><u>4.878.427</u></u>	<u><u>6.833.029</u></u>	<u><u>7.619.641</u></u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Op grond van de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCCC) is op 4 februari 2021 aan Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen een aanvullende subsidie verleend van € 1.452.300,-. Deze subsidie is onderdeel van het tweede steunpakket voor de culturele en creatieve sector.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Toelichting op de functionele en categoriale exploitatierekening over 2020

Het toerekenen van de baten en lasten aan de afdelingen (welke zijn onderverdeeld naar museale functies) is gedaan op basis van verdeelsleutels. Leidend hierbij zijn de voorschriften uit het handboek cultuursubsidies 2019-2020. Uitgangspunt is dat de baten en lasten direct toegerekend worden aan de de publieks-, dan wel de collectiefunctie. Indien dit niet mogelijk is worden de baten en lasten toegerekend aan algemeen beheer.

Baten

De publieksinkomsten worden toegerekend aan de publieksfunctie, evenals de baten uit de winkel- en horecaexploitatie. De overige inkomsten worden toegerekend naar aard van de inkomsten, hierbij geldt dat de baten de lasten volgen.

Subsidie OCW

De subsidie wordt als volgt toegerekend:

- Subsidie collectiebeheer: deze wordt geheel toegerekend aan collectiebeheer;
- Subsidie huisvesting: deze wordt op basis van gebruik vierkante meters doorberekend naar aard van gebruik;
- Subsidie basisinfrastructuur: deze wordt per saldo ingezet om het tekort op de collectiefunctie te dekken. Het overige wordt toegerekend aan de publieksfunctie.

Overige bijdragen/subsidies

Bijdragen worden over het algemeen toegekend met een specifiek doel. Deze bijdragen zijn opgenomen onder de functie waar ook de lasten zijn opgenomen, op welke deze bijdragen betrekking hebben.

Personeelslasten

De medewerkers welke direct toewijsbaar zijn aan de functies zijn hieraan toegerekend. De overige medewerkers (zoals bijvoorbeeld de directie, ICT en P&O) zijn toegerekend aan algemeen beheer.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn toegerekend op basis van functie van gebouwen en m2.

Afschrijvingslasten

De afschrijvingslasten zijn indien mogelijk toegerekend aan de desbetreffende functie. Grotendeels zijn ze toegerekend aan algemeen beheer.

Aankopen

Aankopen vallen onder de collectiefunctie.

Overige lasten

De overige lasten worden toegerekend middels de systematiek waarbij de lasten de baten volgen. Indien er geen toerekening mogelijk is worden ze toegerekend aan algemeen beheer.

Toerekening saldo algemeen beheer

Voor toerekening van het saldo algemeen beheer volgt de stichting de voorschriften welke zijn overeengekomen tussen het ministerie en de museumvereniging.

Leiden, 24 maart 2021

De Directie:

**B. J. Drent
Algemeen directeur a.i.**

De Raad van Toezicht:

K.M. Becking

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

OVERIGE GEGEVENS

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen

Verklaring over de in de verantwoording 2020 opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (hierna 'de stichting') te Leiden (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de verantwoording 2020 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet topinkomens (WNT);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de categoriale exploitatierekening over 2020; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de verantwoording 2020 opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de verantwoording 2020 andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag, met daarin opgenomen het bericht van de Raad van Toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - i. dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - ii. van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 24 maart 2021

KPMG Accountants N.V.

W.A. Touw RA

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen inzake resultaatbestemming opgenomen.

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
1970540 21X00175247DHG d.d.

25 maart 2021

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.